ҮКІМЕТ

СМАРТ ЛОГИСТИКА ДӘУІРІ:
Цифрлық трансформация картасы бекітілді
3

МЫҢ ЖАСАҒАН ШАҺАРДЫҢ ШАМШЫРАҒЫ

Almaty AQSHAMY

12+

Газет 1988 жылдың 1 шілдесінен бастап шығады | №110 (6672) 12 желтоқсан, жұма, 2025 жыл. | www.aqshamnews.kz

ПРЕЗИДЕНТ

ӘРІПТЕСТІК ӘЛЕУЕТІ АРТЫП КЕЛЕДІ

Қазақстан мен Иран ықпалдастықты тереңдетуге уағдаласты

Кеше, 11 желтоқсанда елімізге Иран Ислам Республикасының Президенті Масуд Пезешкиан ресми сапармен келді. Бұл оның Иран Президенті ретінде Қазақстанға жасаған алғашқы ресми сапары. Ақордада шетелдік мәртебелі мейманды қарсы алу рәсімінен кейін тараптар шағын және кеңейтілген құрамда келіссөздер жүргізді.

Шағын құрамдағы келіссөз кезінде Президент Қасым-Жомарт Тоқаев Қазақстан Иранды жақын әрі бауырлас көрші, Орта Шығыстағы сенімді серіктес деп білетінін жеткізді. Президент өз сөзінде:

– *Қазақстан Иранды жақын әрі бауырлас көрші, Орта Шығыстағы сенімді серіктес деп біледі. Біз қашан да Иранға тілеулеспіз. Қиындықтарға қарамастан, қарым-қатынасты үзген жоқпыз. Қазақ-иран байланысының тамыры тереңде жатыр. Қос халықтың тарихы – ортақ, салт-дәстүрі мен мәдениеті – ұқсас. Ықпалдастығымыз ғасырлар бойы жалғасып келе жатыр. Қазақ елі әрдайым Иранды қолдайды, арамызда ешқандай түйткіл, иә болмаса, шешілмеген мәселе жоқ. Сондықтан екі ел арасындағы қарым-қатынастың келешегі зор,* – деп мәлімдеді.

2

ТӘУЕЛСІЗДІК ТАҢЫ

МӘРТЕБЕЛІ МЕРЕКЕ

Алматыда желтоқсан айындағы патриоттық іс-шаралар бағдарламасы басталады

Алматыда Қазақстан Республикасының Тәуелсіздік күні мен Желтоқсан оқиғасының 39 жылдығына арналған іс-шаралар жоспары бекітілді. Бағдарламаның негізгі мақсаты – жастар арасында патриоттық тәрбиені күшейту, ұлттық тарих пен елдің ерлікке толы маңызды кезеңдеріне деген құрметті қалыптастыру.

16-17 желтоқсан қарсаңында мемлекеттік мекемелерде, қала кітапханалары мен білім беру ұйымдарында тақырыптық кездесулер, патриоттық және әдеби-музыкалық кештер, дөңгелек үстелдер, тарихи-танымдық сағаттар, дәрістер, әдеби оқулар және басқа да маңызды даталарға арналған іс-шаралар өтеді.

Осы күндері Республика алаңындағы Тәуелсіздік монументіне және «Тәуелсіздік таңы» ескерткішіне дәстүрлі гүл қою рәсімі ұйымдастырылады. Оған қала басшылығы, мәслихат депутаттары, Қоғамдық кеңес мүшелері, 1986 жылғы оқиғаға қатысушылар, этномәдени бірлестіктер өкілдері және жастар қатысады.

17 желтоқсанда қаланың барлық сегіз ауданында 1986 жылғы Желтоқсан оқиғасында қаза болғандарды еске алуға арналған ас беріледі. Бұдан бөлек, қала әкімдігі желтоқсан қаһармандарының азаматтық ерлігін дәріптеуге және жастар арасында отансүйгіштік сезімін нығайтуға бағытталған төрт мемлекеттік әлеуметтік жобаны жүзеге асырып жатыр. Аталған жобалар аясында қайырымдылық акциялары, спорттық турнирлер, шығармашылық және патриоттық іс-шаралар, тақырыптық конференциялар мен байқаулар өткізу жоспарланған.

Бұл іс-шаралар тарихи жадты сақтау, Тәуелсіздік үшін күрескен буынның ерлігіне құрмет көрсету және осы құндылықтарды жас ұрпаққа жеткізуге бағытталған.

БІЗДІ ӘЛЕУМЕТТІК ЖЕЛІЛЕРДЕН ОҚЫҢЫЗ:
@AQSHAMY_KZ
TikTok
@AQSHAM_NEWS
www.aqshamnews.kz

0 745178 614887 >

ПРЕЗИДЕНТ

ӘРІПТЕСТІК ӘЛЕУЕТІ АРТЫП КЕЛЕДІ

Қазақстан мен Иран ықпалдастықты тереңдетуге уағдаласты

(Басы 1-бетте)

(Дереккөз: akorda.kz).

Мемлекет басшысы кездесуде Қазақстан мен Иран арасында сауда-экономика саласындағы алыс-беріс жылдан жылға күшейіп келе жатқанына тоқталып, биылғы 10 айда көрсеткіш былтырғымен салыстырғанда, 40 пайызға артқанын алға тартты. Әрі осы жетістік қарқынын сақтап, өзара сауда көлемін ұлғайта түсу қажет екенін айтты.

Өз кезегінде Масуд Пезешкиан қонақжайлық танытқаны үшін Қасым-Жомарт Тоқаевқа ризашылығын білдіріп, осы сапар қорытындысы бойынша екіжақты байланыстар тың серпін алатынына сенім білдірді.

– Тарихы терең, мәдениеті бай бауырлас, достас Қазақстанға келгеніме қуаныштымын. Көптеген бағытта ынтымақтастығымыз қарқынды түрде дамып келеді. Үкіметтеріміз нәтижелі жұмыс атқаруда. Саяси-экономикалық, мәдени-гуманитарлық және қауіпсіздік салаларындағы ықпалдастықтың әлеуеті зор деп ойлаймын, – деді Иран Президенті.

Жылы жүздесуден кейін Қазақстан мен Иран президенттері кеңейтілген құрамда келіссөз жүргізді. Мемлекет басшысы келіссөз барысында Қазақстанның Каспий аймағындағы маңызды әрі сенімді серіктес ретінде Иранмен ықпалдастықты нығайтуға мүдделі екенін жеткізді.

– Екі елдің дипломатиялық қатынас орнатқанына 33 жылдан асты. Осы кезеңде тығыз мемлекетаралық ынтымақтастыққа қол жеткіздік. Сындарлы саяси диалог құрдық. Үкіметаралық экономикалық комиссия белсенді жұмыс атқаруда. Парламентаралық байланыс жолға қойылды. Ауқымды шарттық-құқықтық негіз қалыптасты, елуден астам келісім жасалды. Халықаралық ұйымдар аясында ықпалдастығымыз жалғасып жатыр. Бұл дәстүрлі достық пен әріптестігіміздің айқын дәлелі екені сөзсіз, – деді Президент.

Қос тараптың келіссөзінде сауда-экономика, инвестиция салаларындағы ықпалдастық перспективасы қарастырылды. Мемлекет басшылары екі елдің тауар айналымы тұрақты артып келе жатқанын, алайда сауда-саттықты әртараптандырудың маңыздылығын баса белгіледі. Әсіресе, ауыл шаруашылығы, көлік-логистика, тау-кен, өндіріс, медицина және озық технологиялар салаларындағы қарым-қатынасты жандандырудың маңызы жөнінде сөз болды.

Келіссөз кезінде Президент Қасым-Жомарт Тоқаев Қазақстан Иранға жалпы құны кемінде 200 миллион доллар болатын тауар тасымалдауға дайын екенін жеткізді. Бұл ретте ол Қазақстанның Сауда үйін ашу бастамасына қолдау білдіріп, Іскерлік кеңестің жұмысын жандандырудың, Қазақстан-Иран бірлескен сауда-өнеркәсіп палатасының әлеуетін толық пайдаланудың маңызын атап өтті.

Жыл басынан бері Иран Қазақстан экономикасына 17,8 миллион доллар тікелей инвестиция салған. Иран кәсіпкерлері Алматы облысында ірімшік зауытын, Батыс Қазақстан облысында мал терісін өңдеу комбинатын ашу секілді жобаларға белсене атсалысып жатыр. Биылғы 10 айдың нәтижесі бойынша аталған бағыттармен тасымалданған жүктің көлемі өткен жылмен салыстырғанда, 53 пайызға артқан. Президенттер аймақаралық байланысты күшейту үшін көлік-транзит жолдарын одан әрі әртараптандыру, әсіресе, Каспий теңізіндегі порт инфрақұрылымын бірлесе дамыту мәселелерін талқылады.

Бұдан бөлек, тараптар екі елдің рухани құндылықтарын кеңінен таныстыру үшін алдағы жылдары Мәдениет күндерін өткізу, жоғары оқу орындары арасында студент алмасуды жандандыру, медициналық ұйымдар мен фармацевтикалық өндіріс орындары арасында серіктестік орнату жөнінде уағдаласты.

Келіссөздер қорытындысы бойынша Қасым-Жомарт Тоқаев пен Масуд Пезешкиан Бірлескен мәлімдеме қабылдады. Президенттердің қатысуымен үкіметаралық және ведомствоаралық құжаттарды алмасу рәсімі өтті.

Келіссөзден кейін Президенттер Иран архивінен табылған қазақ тарихына қатысты көне қолжазбалар көрмесін тамашалады. Қасым-Жомарт Тоқаев пен Масуд Пезешкианның назарына Иран Ислам Республикасы Сыртқы істер министрлігінің мұрағатынан алынған 27 қолжазбаның көшірмесі ұсынылды.

Айта кету керек, XVIII-XIX ғасырларда қазақ даласында болған қоғамдық-саяси оқиғаларға қатысты құнды деректерді қамтитын жәдігерлер алғаш рет көрсетіліп отыр. Бұл құжаттар Қазақстан мен Иранның терең тарихи байланысын дәлелдей түседі.

Мемлекет басшысы қазақ тарихына қатысты деректермен бөліскені үшін Масуд Пезешкианға алғыс айтты.

– Бұл – өте құнды сыйлық. Біз міндетті түрде қазақ қауымына бұл көрмені көрсетеміз, бұқаралық ақпарат құралдары арқылы кеңінен дәріптейміз. Бұрын білмеген тарихи деректер бар екен. Қазақ халқына пайдалы болады деп ойлаймын, – деді Қасым-Жомарт Тоқаев.

«АҚШАМ–АҚПАРАТ».

АЙМАҚ ИНТЕГРАЦИЯСЫ

АШХАБАД САПАРЫ–

бауырлас елдің бейтараптық саясатына қолдау

Мемлекет басшысы Қасым–Жомарт Тоқаев 11–12 желтоқсан күндері Халықаралық бейбітшілік және сенім жылына, сондай–ақ Халықаралық бейтараптық күні мен Түрікменстанның тұрақты бейтараптығының 30 жылдығына арналған форумға қатысу үшін Ашхабад қаласына барды. Осы орайда Қазақстан мен Түрікменстан арасындағы байланыстың жай–күйі мен болашағына және Ашхабадта өткен шаралардың көрші ел үшін маңыздылығына тоқтала кетелік.

Жоғары дипломатиялық алмасу

Президент Қасым-Жомарт Тоқаевтың Түрікменстанға сапары дипломатиялық қадам екені сөзсіз. Өткен айда, яғни 25 қарашада елімізге Түрікменстанның Президенті Сердар Бердімұхамедов мемлекеттік сапармен келген. Мемлекет басшысының Ашхабадқа жасаған бүгінгі сапары көрші ел басшысының мемлекеттік сапарынан кейінгі дипломатиялық барыс-келіс жауабы саналады.

Түрікменстан сыртқы саясатта бейтараптық ұстанымда болғанымен, аймақ елдерімен сауда-экономикалық, мәдени-гуманитарлық және көлік-логистикалық бағытта байланыс орнатуға дайын екенін көрсетуде. Бұған Орталық Азия мемлекеттері басшыларының консультативтік кездесулеріндегі Түрікменстан президентінің мәлімдемелері дәлел. Қазақстанға соңғы жасалған мемлекеттік сапарда да осы бағыттарда екіжақты байланысты арттыруға мүдделі екенін көрсетті.

25 қарашадағы келіссөздер қорытындысы бойынша Қасым-Жомарт Тоқаев пен Сердар Бердімұхамедов Бірлескен мәлімдемеге жасады және 11 құжатқа қол қойылды. Олар мәдени-гуманитарлық, көші-қон, зейнетақымен қамтамасыз ету, құқықтық ынтымақтастық, ауыл шаруашылығы, көлік, денсаулық сақтау, өңірлік байланыс, ғылым және ақпараттық салаларды қамтиды. Осы кездесуде Президент Қасым-Жомарт Тоқаев Сердар Бердімұхамедов пен бауырлас түрікмен халқын Түрікменстанның тұрақты бейтараптығының 30 жылдығымен құттықтап: «Бейтарап саясат жүргізу Түрікменстанның халықаралық аренадағы беделін биіктетіп, бейбітшілік, тұрақтылық пен қауіпсіздік қағидаттарына бейіл екенін көрсетті», – деп бағалаған болатын.

Қол қойылған құжаттардың әрқайсысы екіжақты мемлекетаралық қарым-қатынасқа ғана емес, екі ел азаматтары үшін де маңызды. Мысалы, мәдени-гуманитарлық саладағы ынтымақтастық туралы келісім халықтарымыз арасындағы тарихи және мәдени байланысты сақтау мен нығайтуға жол ашады. Көші-қон саласындағы ынтымақтастық туралы келісім азаматтарымыздың емін-еркін қозғалуына жағдай жасауды көздейді. Ал зейнетақымен қамтамасыз ету бойынша ақпараттық ықпалдастық туралы келісім, екі елдің азаматтары көшкен жағдайда зейнетақысының сақталуын қамтамасыз етеді.

Екі ел арасындағы сауда-экономикалық, гуманитарлық байланыс өңірлер арасындағы тығыз әріптестік негізін де алға баспақ. Осыған орай Маңғыстау облысы әкімдігі мен Түрікменстанның Балқан уәлаяты әкімшілігі арасында сауда-экономикалық, ғылыми-техникалық және мәдени-гуманитарлық ынтымақтастықты дамыту саласындағы өзара түсіністік туралы меморандумға қол қойылды.

Маңызды форум

Түрікменстан Конституция бойынша тұрақты бейтарап мемлекет. Сондықтан көрші ел үшін бұл ауқымды шараның өзіндік маңызы зор. Сыртқы саясаттағы бейтараптылық Түрікменстанның негізгі заңының преамбуласында, сонымен қатар 2-бапта бекітілген. Осы бапта: «Түрікменстан әлемдік қауымдастық мойындаған және заң жүзінде бекітілген тұрақты бейтараптық мәртебесіне ие. Біріккен Ұлттар Ұйымы Бас Ассамблеясының 1995 жылғы 12 желтоқсандағы және 2015 жылғы 3 маусымдағы «Түрікменстанның тұрақты бейтараптығы» туралы қарарларында Түрікменстан жариялаған тұрақты бейтараптық мәртебесін мойындап, қолдайды, сондай-ақ БҰҰ-ға мүше мемлекеттерді Түрікменстанның осы мәртебесін, оның тәуелсіздігін, егемендігін және аумақтық тұтастығын құрметтеуге және қолдауға шақырады. Түрікменстанның тұрақты бейтараптық мәртебесі оның ішкі және сыртқы саясатының негізі болып табылады» деп көрсетіледі. Яғни Түрікменстанның «тұрақты бейтараптық» қағидаты БҰҰ қарарымен мойындалып, оның мүшелері құрметтеуге тиіс.

Сондай-ақ, Конституцияда сыртқы саясаттың бірнеше қағидаты қатарына «тұрақты бейтараптық» ұстанымы айқын бекітілген. 9-бапта сыртқы саясаттың қағидаттары ретінде тұрақты бейтараптық, өзге елдердің ішкі саясатына араласпау, күш қолданудан бас тарту және әскери блоктар мен одақтарға қосылмау, аймақ пен өзге де әлем елдері арасындағы оң қарым-қатынасты қалыптастыруға түрткі болу секілді нормалар айқындалған.

2025 жылы 12 желтоқсанда БҰҰ деңгейінде Түрікменстанның тұрақты бейтараптық мәртебесінің мойындалғанына 30 жыл болды. Сондай-ақ, биыл БҰҰ деңгейінде Халықаралық бейбітшілік және сенім жылы атап өтілуде. Мұндай бастаманы Түрікменстан көтерген. Осыған орай Ашхабад мемлекеттік деңгейде бұл мерейтойға ерекше мән беруде. Бұл тұста бауырлас елдің көшбасшысының форумда қатысуы аймақтағы өзара сенім мен бірліктің көрінісі ретінде бағаланады.

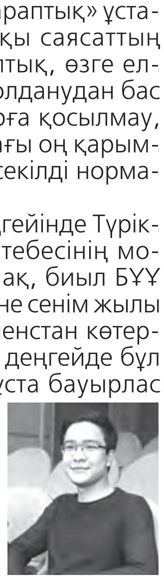

Пердехан ШӘМШИЕВ,
сарапшы.

СМАРТ ЛОГИСТИКА ДӘУІРІ:

Цифрлық трансформация картасы бекітілді

Премьер-министр Олжас Бектеновтің төрағалығымен өткен Үкімет отырысында көлік-транзит саласын дамыту және цифрландыру мәселесі бойынша қабылданып жатқан іс-шаралар қаралып, зерделенді. Онда Көлік министрі Нұрлан Сауранбаев, Қаржы министрі Мәди Такиев, Жасанды интеллект және цифрлық даму вице-министрі Ростислав Коняшкин, «Қазақстан темір жолы» ҰК» АҚ басқарма төрағасы Талғат Алдыбергенов және «Қазавтожол» ҰК» АҚ басқарма төрағасы Дархан Иманашев баяндама жасады. Бұл туралы Премьер-министрдің ресми ақпараттық ресурсы мәлімдеген болатын.

Еуразия кеңістігіндегі басты көлік торабы

Көлік министрлігінің мәліметіне сүйенсек, биыл 13 мың шақырым жол салынып, жөнделген. Автотасымалдаушылар 288 млн. тонна жүк жеткізген (+1,7%), жолаушылар ағыны 1,5 млрд. адамға жеткен (+12,2%). Көліктік бақылауды автоматтандыру және электронды ілеспе құжаттарды енгізу жұмысы жалғасуда. Авиацияда 139,6 мың тонна жүк өңделіп, 13,1 млн. жолаушы тасымалданған. Темір жол тасымалы 380,3 млн. тоннаны (+7,9 %) құрап, 16,4 млн. жолаушы тасымалданды.

Үкімет отырысында Премьер-министр Мемлекет басшысы Қазақстанды Еуразия кеңістігіндегі басты көлік торабына айналдыру бойынша стратегиялық міндет қойғанын атап өтті. Қабылданған іс-шаралар нәтижесінде биылғы 10 айда еліміз арқылы транзиттік тасымал көлемі 29 млн. тоннадан асып, нақты өсім көрсетті.

Олжас Бектенов осы ретте транзиттік жүк тасымалы үшін бәсеке күшейіп бара жатқанын, сондықтан халықаралық көлік дәліздері мен өткізу пункттеріндегі процестерді жедел түрде цифрландыру арқылы көлік-логистикалық жүйенің қолда бар әлеуетін кеңейту қажет екенін атап айтты.

Президент Жолдауын жүзеге асырудағы басым бағыттардың бірі жүк қозғалысына онлайн-мониторинг жүргізу, мемлекеттік және жеке цифрлық платформаларды интеграциялау үшін толықтай цифрлық шешімдерді, оның ішінде Smart Cargo экожүйесін енгізу болатын. Алайда, бүгінде сервистер түгелдей дерлік жұмыс істеп тұрған жоқ деді Премьер-министр. Сондықтан көлік министрлігі мүдделі мемлекеттік органдармен бірлесіп, келер жылдың 1 сәуіріне дейін сервистер мен ақпараттық ресурстардың толық интеграциясын аяқтауды міндеттеді.

Авиахабты дамыту тетіктері

Жуырда өткен кеңесте Мемлекет басшысы атап көрсеткен авиахабтарды дамытудағы басымдық кезекті Үкімет жиынында да баса айтылды. Осыған байланысты Үкімет ұшу географиясын кеңейту, жаңа шетелдік авиатасымалдаушыларды тарту, еліміздің әуежайлары арқылы жүк және жолаушылар ағынын арттыру бағытында жұмыс жүргізуде. Айталық, әуежай инфрақұрылымын жаңғырту, арнайы техниканы жаңарту және жолаушылар мен әуе компанияларына қызмет көрсету сервистерін цифрландыру жүзеге асырылуда. Мұның бәрі қазақстандық әуежайларды бәсекеге қабілетті өңірлік хабтарға айналдыруға мүмкіндік береді.

Бұл ретте Олжас Бектенов көліктік деректер қорының ақпараттық-талдау жүйесін дамыту қажеттігін атап өтті. Қазірдің өзінде деректердің бірыңғай массиві жасалып, жүк қозғалысын бақылау модульдері іске қосылды. Бірақ жүйенің қазіргі монолитті архитектурасы оны интеграциялау мен инновациялық шешімдерді енгізу кезінде қиындықтар туғызуда. Көлік министрлігіне Жасанды интеллект және цифрлық даму министрлігімен бірлесіп, аталған жүйені ашық интерфейстері бар модульдік және масштабталатын архитектураға көшіру, көлік ағындарын болжау мен басқару үшін жасанды интеллектіні кезең-кезеңімен енгізу тапсырылды.

Халықтың мүддесіне қызмет етеді

Темір жол саласында Көлік министрлігіне «Қазақстан темір жолы» компаниясымен және мүдделі мемлекеттік органдармен бірлесіп, бір ай мерзімде шекаралық және тораптық стансаларда жүктерді өңдеу уақытын қысқарту бойынша қосымша шаралар әзірленеді.

«Мемлекет басшысының тапсырмасына сәйкес, желтоқсан айында мемлекеттік шекара арқылы өткізу пункттерін жаңғырту жұмыстары аяқталады. Жақын арада 5 өткізу пункті іске қосылады. Осылайша Еуразиялық экономикалық одақтың сыртқы контурындағы барлық өткізу пункттері халықаралық стандарттарға сай болып, жүктердің жылдам өтуін қамтамасыз етеді», – деп атап өтті Премьер-министр.

Олжас Бектенов Көлік министрлігіне «ҚазАвтоЖол» компаниясымен бірге жұмыс қарқынын жеделдетіп, өткізу пункттерінің құрылысын белгіленген мерзімде аяқтауды тапсырды. Бұл мәселе Премьер-министрдің тікелей бақылауында тұр. Сондай-ақ, ведомство мен компаниялар әкімдіктермен бірлесіп, жеке инвестицияларды белсенді түрде тарта отырып, халық пен тасымалдаушыларға қолайлы жағдай жасауы қажет. Жұмысты жалпы бақылау мен үйлестіру Премьер-министрдің бірінші орынбасары Роман Склярға жүктелді.

Жаңа цифрлық шешімдер

Үкімет отырысында Жасанды интеллект және цифрлық даму вице-министрі Ростислав Коняшкин көлік саласын цифрландыру бойынша жүргізіліп жатқан жұмыстар туралы баяндады. Ол Мемлекет басшысының тапсырмаларын орындау мақсатында Көлік министрлігі Жасанды интеллект және цифрлық даму министрлігімен бірлесіп көлік саласының цифрлық трансформация картасын бекіткенін атап өтті.

Құжатта көрсетілген нақты мақсаттар:

- *2027 жылға дейін 10 халықаралық әуежайда биометриялық сәйкестендіруді іске қосу;*
- *теміржол бағыттарының 55%-ына интеллектуалды жүйелер енгізу;*
- *2029 жылға қарай автокөлік өткізу пункттерінде «жасыл дәлізді» толық енгізу.*

Бұл шаралар шекарадан өту уақытын қысқартып, жүк пен жолаушыларға көрсетілетін қызмет сапасын жақсартады және транзиттік әлеуетті күшейтеді. Цифрлық трансформация аясында мультимодалды тасымалдардың 50 бизнес-процесіне талдау және қайта құру жүргізілді.

Нәтижесінде шекарадағы күрделі рәсімдер; жүк қозғалысы нақты бақылаудың болмауы; тасымалға қатысушылар арасында дерек алмасудың әлсіздігі сынды негізгі проблемалар анықталды.

Осы мәселелерді шешу үшін салааралық жұмыс тобы құрылды. Ақпараттық жүйелерге кешенді талдау жүргізілді. Қытай, Өзбекстан және Қырғызстан шекарасындағы өткізу пункттеріне тексерулер ұйымдастырылды. 2025–2027 жылдарға арналған цифрлық трансформация жоспары бекітілді.

Ростислав Коняшкин аталған бірыңғай платформаның іске қосылуы жүк тасымалына қатысты рәсімдерді 80–85%-ға дейін жеңілдетуге мүмкіндік береді. Бүгінде көлік-транзит саласында барлық 38 мемлекеттік қызмет онлайн форматта көрсетіледі. Оның сөзінше, көлік саласының цифрлануына стартаптар да белсенді қатысып отыр. Astana Hub экожүйесінде көлік-транзит саласында жұмыс істейтін 30 жоба бар. Бұл жобалардың жиынтық кірісі шамамен, 9 млрд. теңге. Яғни цифрлық шешімдер экономикалық нәтиже беріп отыр.

Relog.ai платформасы:

- ***жеткізу логистикасын жасанды интеллект арқылы жақсартатын B2B шешім;***
- ***маршруттарды автоматты түрде жоспарлайды;***
- ***көлік шығындарын 40%-ға дейін қысқартады;***
- ***кешігулерді 6 есеге азайтады.***

MultiCode платформасы:

- ***теміржол тасымалдарын жоспарлау және вагон паркін басқару үшін жасалған цифрлық шешім;***
- ***тасымалды және өтінімдерді автоматтандырады;***
- ***рейстерді жасанды интеллект арқылы жоспарлайды;***
- ***вагондарды бір жүйеден басқаруға мүмкіндік береді;***
- ***көрсеткіштерді нақты уақытта бақылап, талдайды.***

Сонымен қатар, Қаржы және Көлік министрліктерімен бірлесіп, Еуразиялық экономикалық одақ аясында «Транзит» ақпараттық жүйесі енгізілуде. Бұл жүйе навигациялық пломбалар арқылы жүк қозғалысын нақты уақыт режимінде бақылауға мүмкіндік береді. Қазіргі уақытта бұл жүйе 7 теміржол стансасында, 11 автомобиль өткізу пунктінде қолданылады. Мемлекеттік кірістер комитетінің және одақ елдерінің жүйелерімен интеграцияланған.

Жүйе бизнес үшін бақылауды жеңілдетіп, «жалған транзиттің» алдын алады, ал мемлекет үшін салық пен бюджет түсімдерін арттырады. Одақ аумағында толық енгізу 2026 жылдың ақпанына жоспарланған. Қазір жүйе пилоттық режимнен өтіп, толық енгізуге дайын.

Әзірлеген
Нұржамал ӘЛІШ.

СТРАТЕГИЯЛЫҚ ДАМУ БАСЫМДЫҚТАРЫ

Алматының алдағы жылдарға арналған бюджеті бекітілді

Достық үйінде өткен Мәслихаттың кезектен тыс XXXIX сессиясында Алматы қаласының 2026–2030 жылдарға арналған даму жоспары мен Алматы қаласының 2026–2028 жылдарға арналған бюджеті нақтыланды.

Бұл шешімдер жергілікті атқарушы органдардың бастамалары мен мәслихаттың өкілдік өкілеттігі аясында, Алматы қаласының өз дамуына қатысты стратегиялық бағыттарды айқындау негізінде қабылданып отыр. Жаңа қаржылық шешімдер мемлекеттік саясатты жүзеге асырумен қатар, қаланың ішкі қажеттіліктерін, қоғамның сұранысын және мегаполистің ұзақ мерзімді мүдделеріне сай жасалған.

Жиын кезінде шаһар басшысы Дархан Сатыбалды мегаполистің негізгі даму көрсеткіштерін атап өтті.

– Соңғы 5 жыл ішінде Алматы қаласының халқы 18%-ға өсіп, 2,3 млн. адамға жетті. Экономиканың орташа жылдық өсімі 6,8% құрады, нақты жалақы орта есеппен, жыл сайын 5,4%-ға өсті. Жұмыссыздық деңгейі 2025 жылдың 3-ші тоқсанында 5,2%-дан 4,4%-ға дейін төмендеді. Бұл мәліметтер атқарылған жүйелі жұмысты, негізгі бағыттар бойынша өсімді көрсетеді және одан әрі стратегиялық дамудың негізін қалыптастырады, – деді қала әкімі.

Дархан Сатыбалды алдағы бес жылға арналған қаланы дамыту жоспары мегаполистің ұзақ мерзімді стратегиялық даму басымдықтарына және Алматы қаласының кешенді дамуын одан әрі қамтамасыз етуге бағытталған Мемлекет басшысының тапсырмаларына негізделгенін айтты.

Кіріс 2,5 трлн. теңге

Жалпы, 2026 жылға арналған жергілікті бюджеттің кірісі 2,5 трлн. теңге көлемінде жоспарланған. Бүгінде Алматы бюджеті негізінен жергілікті түсімдер есебінен қалыптасады. Қала республикалық бюджеттің негізгі донорларының бірі болып қала береді, жалпы кірістің бестен бірінен астамын қамтамасыз етіп отыр. Сонымен қатар, қала бюджетінен алынатын қаражат көлемі айтарлықтай артқан: 2025 жылы 250 млрд. теңгеден 2026 жылы 491 млрд. теңгеге дейін өседі.

– Алдағы үш жылда республикалық бюджетке шамамен, 1,8 трлн. теңге аударылады. Бұл алдыңғы үш жылдық кезеңмен салыстырғанда, 2,6 есе көп. Қаржылық жүктеменің артуына қарамастан, біз жергілікті бюджет қаражаты есебінен, сондай-ақ қарыз тарту арқылы ауқымды инвестициялық жобаларды іске асыруды бастаймыз, – деді Алматы қаласының әкімі.

Экономикалық өсім

2026 жылы қаланың дамуына жергілікті бюджеттен 2,8 трлн. теңге жұмсау жоспарланған. Оның үштен бірі – 850 млрд. теңге экономикалық өсімді ынталандыруға бағытталады. Дархан Сатыбалды келесі жылы қаланың көлік жүйесін дамытуға қомақты қаражат бағытталатынын атап өтті. Қала басшысының сөзіне сәйкес, бөлінетін қаражат BRT және LRT желілерін дамытуға, сондай-ақ қоғамдық көліктің өзге де түрлерін енгізуге жұмсалады. Бұл шаралар мегаполистің бүкіл көлік жүйесін жаңғыртудың негізгі тетігі болмақ.

Одан бөлек, Алматы қаласының әкімі Мемлекет басшысының тапсырмасы бойынша халықаралық деңгейдегі стадион құрылысы жалғасатынын айтты. Қазір оның сыйымдылығын 35 мыңнан 45 мың орынға дейін арттыру мәселесі қарастырылып жатыр. Жоба 2027 жылдың соңында бітеді деп жоспарланған.

– Сондай-ақ, «Медеу» мұз айдынындағы инженерлік коммуникацияларды толық ауыстыру арқылы жаңғырту жүргізіліп жатыр. 2025–2029 жылдарға арналған Алматы тау кластерін дамытудың кешенді жоспары да жүзеге асырылады. Осы жоспар аясында туристік, көліктік және инженерлік инфрақұрылым нысандары салынады, – деді Дархан Сатыбалды.

Дамудың негізгі 7 бағыты

Мәслихат сессия барысында Экономика және қаржы басқармасының басшысы Бауыржан Құдайбергенов Алматы қаласының 2026–2030 жылдарға арналған даму жоспарын таныстырды.

– Бүгінде Алматы – елдің ең ірі іскерлік, қаржылық, ғылыми және мәдени орталығы. Бірақ қаламызда бірқатар өзекті мәселелер де бар, қаланың оңтүстік бөлігінде мәдениет нысандарының 90%-дан астамы және денсаулық сақтау объектілерінің 82%-ы шоғырланған. Алдағы 5 жылда қала тұрғындарының ресми саны 2,7 млн. адамға дейін, ал көші-қонды есепке алғанда 3,3 млн. адамға дейін өсуі мүмкін. Күн сайын 650 мыңнан астам автокөлік қала жолдарына салмақ түсіріп, экологиялық жағдайды күрделендіруде, – деді ол.

Бауыржан Құдайбергенов айтылған сын-қатерлерді ескере отырып, қала дамуының 7 басым бағыты айқындалғанын атап өтті. Ол: тұрақты экономикалық өсім, көлік жүйесін кешенді дамыту, жайлы қалалық орта, әлеуметтік тұрақтылық пен орнықтылық, «Жасыл Алматы», Smart city (ақылды қала), қауіпсіз қала.

BRT және метро

Экономика және қаржы басқармасының басшысы Бауыржан Құдайбергенов 2026 жылға жергілікті бюджеттен жоспарланған жұмыстар бойынша да баяндама жасады. Оның айтуынша, қоғамдық көлікті сапалы дамыту арқылы қаланың көлік инфрақұрылымын қалыптастыруды жалғастырылады. Көлік саласын дамытуға 2026 жылы бюджеттен 504 млрд. теңге қарастырылды, бұл 2025 жылмен салыстырғанда, 1,5 есе артық және бюджеттің шамамен 20%-ын құрайды.

Оның ішінде Үлкен Алматы айналмалы автомобиль жолына радиалды 3 жолды (Абай, Саин, Тілендиев) ұзарту жұмыстарын жалғастыруға және 4 ішкі магистральдық көшелерді (Райымбек, Төле би, Мұқанов, Жұбанов) ұзарту үшін 8 млрд. теңге бөлінеді. Одан бөлек, қоғамдық көлікті дамыту бағдарламасы аясында Райымбек даңғылы бойынша BRT құрылысы жалғасатын болады, бұл жобаға бюджеттен 25 млрд. теңге бөлу жоспарланған.

– Келесі жылы «Қалқаман» метро станциясының құрылысы аяқталады деп жоспарлануда, оған 21,2 млрд. теңге қарастырылды. 250 км жол, тротуарлар мен 40 аялдама алаңдары орташа жөндеумен, ал 200 мың шаршы метр жол ағымдағы жөндеу жұмыстарымен қамтылатын болады. Бұл мақсаттарға 33 млрд. теңге бөлінеді, – деді ол.

Одан бөлек, тығыз қалалық құрылыс жағдайында инфрақұрылымды салу қажеттілігі үшін жерді сатып алуға келесі жылы 51,7 млрд. теңге қарастырылған.

Инженерлік желілерді жаңғырту

Бауыржан Құдайбергенов жайлы қалалық ортаны құру үшін инженерлік желілерді салу және жаңғырту жалғастырылатынын атап өтті. Бұл ретте су беру және су бұру жүйесіне бағытталған 24 жобаға 35 млрд. теңге бөлінеді.

– Батыс кәріз коллекторының құрылысын аяқтау және қала маңындағы №1, 2 және 3 коллекторларын қайта жаңарту жұмыстары қаладағы және қала маңындағы 20 мың тұрғынды қамтуға жағдай жасайды. Аталған жобаларға жалпы 30 млрд. теңге бағытталады, – деді басқарма басшысы.

Сонымен қатар, «Нұрлытау» шағынауданында сумен жабдықтау және су бұру желілерін салу құрылысын бастауға 8 млрд. теңге, «Ерменсай» су қабылдау тарту нысанының құрылысына аяқтауға 3 млрд. теңге, Түрксіб ауданындағы 35 көпқабатты тұрғын үй мен 18 мекемені жылумен қамту мақсатында «Жұлдыз» қазандығын жаңғырту жұмыстары бастауға 2 млрд. теңге көзделеді. Жалпы, аталған жобаларға бюджетте 400 млрд. теңге қарастырылған.

Халық қатысатын бюджет

Келесі жылы халық қатысатын бюджет жобасы шеңберінде абаттандыру бойынша 212 жобаны іске асыруға 17 млрд. теңге бөлінбек. Оның ішінде Достық даңғылы мен Пушкин көшесін қайта жаңарту бойынша жобаларды аяқтау жоспарланып отыр.

Оған қоса, алдағы жылы 5,9 млрд. теңгеге қала көшелеріндегі 158 нысан бойынша сәулеттік, сәндік жарықтандыру бастамасы жалғастырылады. Жалпы, қоғамдық кеңістікті абаттандыруға арналған бюджет шығыстары 270 млрд. теңге болады.

– Әлеуметтік инфрақұрылымды жаңғырту ерекше назарда. Қала әкімдігі білім беру мен денсаулық сақтау қызметтерінің қолжетімділігі мен сапасын арттыру үшін белсенді шаралар қабылдауда, – деді Бауыржан Құдайбергенов.

Жалпы, білім беру саласына 487,2 млрд. теңге қарастырылған. Оның ішінде: 346 мектептердің, 996 балабақшалардың, 17 интернаттың және 20 қосымша білім беру объектілерінің толыққанды жұмыс істеуіне 416 млрд. теңге беріледі. 2 мектепке сейсмикалық күшейту жұмыстарын жүргізуге, 9 мектеп құрылысына және 8 мектепті қайта жаңартуға 29,3 млрд. теңге бағытталады.

5 емхана салынады

2026 жылы денсаулық сақтау саласын дамытуға 88,2 млрд. теңге бағытталады. Сондай-ақ, вакциналар мен медициналық препараттарды сатып алуға және сақтауға 18 млрд. теңге бөлінеді. 39 денсаулық сақтау ұйымын жабдықтауға 16,7 млрд. теңге бөлу қарастырылды.

– Бюджетте әрқайсысы ауысымына 500 адам қабылдайтын 5 жаңа емхана салу жоспарланды (Әйтеке би көшесі, Гагарин даңғылы, «Құрамыс» ш/а, «Шұғыла» ш/а, «Алтай-1» ш/а) және қолданыстағы 2 аурухананы қайта жаңарту (№7, №4) және №1 Қалалық перзентхананың жаңа ғимаратын салуға 36,1 млрд. теңге көзделеді, – деді Экономика және қаржы басқармасының басшысы.

Сондай-ақ, ерекше қажеттіліктері бар адамдарды қолдау және жұмыспен қамтуға 17,6 млрд. теңге бағытталмақ. Мүмкіндігі шектеулі жандарды әлеуметтендіру шеңберінде жалпы құны 3,8 млрд. теңгені құрайтын ауысымына 300 адамға арналған спорт кешенін салу көзделіп отыр.

Науқастар жаңа дәрі түрімен қамтылады

Алматы қаласы мәслихатының XXXIX сессиясында депутаттар жергілікті бюджет есебінен қаржыландырылатын аурулар мен дәрілік препараттар тізімін кеңейту жөніндегі мәселені бірауыздан қолдады.

Жергілікті бюджет есебінен амбулаториялық деңгейде дәрілік препараттар жүйелі қызыл жегі, қысқа ішек синдромы және оптикомиелоневрит (Девик ауруы) диагнозы бар пациенттерге жеткізіледі.

– Бұл патологиялармен ауыратын науқастар үшін заманауи препараттарды қолдану – жай ғана медициналық қажеттілік емес, ауруды тұрақтандырудың, еңбекке қабілеттілікті сақтаудың және мүгедектікке жол бермеудің жалғыз жолы. Ұсынылған әрбір мәселе – өңір тұрғындарының нақты қажеттілігіне негізделген. Әр санның артында қиын өмір жағдайына тап болған адамдар мен олардың отбасылары тұр, – деді Алматы қаласы Қоғамдық денсаулық сақтау басқармасы басшысының орынбасары Ләйла Иманғалиева.

Әзірлеген
Досбол АТАЖАН.

«АДАЛ АЗАМАТ»

ТҰРАҚТЫЛЫҚ ПЕН СЕНІМ:

Этикалық нормалар қауіпсіз қоғамның кепілі

Алып мегаполистегі қауіпсіздік тек полиция мен құтқару қызметінің жұмысына ғана емес, барлық мемлекеттік қызметшілердің кәсібилігі мен этикалық деңгейіне де тікелей байланысты. Қоғамдық тұрақтылықты сақтаудағы басты талаптардың бірі – мемлекеттік аппараттың ашықтығы, адалдығы және әділ әрекеті. Осы бағытта Алматыда мемлекеттік қызметтегі этикалық нормалардың рөлі мен құқықбұзушылықтың алдын алу мәселесі ресми тарап пен сарапшылар және қоғам өкілдері ортасында талқыланып келеді.

Дана САДЫРҚАН

Суретті түсірген Самат СЕРІКБАЙҰЛЫ.

Алматы қаласы әкімі аппаратының этика жөніндегі уәкілі Мамай Ахетовтың айтуынша, мемлекеттік қызметшілердің Этикалық кодексі қызметкердің кәсіби мінез-құлқына, қоғаммен және әріптестерімен қарым-қатынас мәдениетіне қойылатын негізгі талаптарды белгілейді.

Мемлекеттік қызметкерлер мен сарапшылардың басқосуында ол: «Этикалық кодекс адалдық, ашықтық, әділдік және жауапкершілік сияқты базалық құндылықтарды бекітеді. Оның басты мақсаты – азаматтардың мүдделерін қорғау, мемлекеттік органдарға деген сенімді арттыру және сыбайлас жемқорлық тәуекелдерін азайту», – деп түсіндірді.

Этика жөніндегі уәкілдер институты 2015 жылдан бері жұмыс істеп келеді. Алматыда бүгінде 9 уәкіл бар: біреуі – штаттық, қалған сегізі – қосымша функциялар атқарады.

Олардың міндеті – мемлекеттік қызметшілерге кеңес беру, заңнаманы түсіндіру, құқықбұзушылықтың алдын алу және мекемелердегі моральдық-психологиялық ахуалды бақылау. 2025 жылы уәкілдер 400-ге жуық семинар өткізіп, қызметкерлер мен азаматтарға 700-ден астам кеңес берген. Сондай-ақ, қала мен аудан әкімдіктерінде 396 жеке қабылдау ұйымдастырылған.

Ашық талқы отырыстарында құмар ойындарына тәуелділіктің де мемлекеттік қызмет сапасына әсері айтылды. Мамандардың пікірінше, лудомания қаржылық қиындыққа, жұмыс нәтижесінің төмендеуіне және заңсыз әрекетке бару қаупінің артуына себеп болуы мүмкін. Айталық, тәуелділік қызметкерді қауіпті шешімдерге итермелеуі ықтимал. Алматы қаласында мұндай жағдайдың алдын алу үшін тұрақты бақылау шаралары жүргізіліп келеді. Сонымен қатар, спикер мемлекеттік қызметте зайырлылық принципін сақтау – азаматтардың сенімін қорғаудың маңызды шарттарының бірі екенін атап өтті.

Қоғам орнықтылығындағы маңызды болған осындай құндылықтардың орнығуында мемлекеттік қызметкерлердің рөлі айтақалсын жоғары. Мамай Ахетовтің айтуынша, мемлекеттік қызметші – мемлекеттің көзі, құлағы және тілі. Оның әрбір әрекеті қоғамның билікке деген көзқарасына әсер етеді. Сол себепті, этика, қызмет мәдениеті және жауапкершілік мемлекеттік басқару жүйесінің маңызды бөлігі болып қала береді. Цифрландыру сыбайлас жемқорлық тәуекелдерін азайтқанымен, адами фактор мен кәсіби этиканың рөлі бұрынғыдан да өзекті болып тұр.

ЖАСАНДЫ ИНТЕЛЛЕКТ

ЦИФРЛЫ МЕМЛЕКЕТТІК ҚЫЗМЕТ

Алматыда жаңа жобалар таныстырылды

Мегаполистің қауіпсіздігі мен жайлылығы көлік жүктемесі, жол-қатынасы қауіпсіздігіне де тікелей байланысты. Қазіргі заманауи мегаполистер үшін бұның цифрлық шешімдері де бар. Айталық, Президент жанындағы Мемлекеттік басқару академиясының Алматыдағы бөлімшесі қаладағы көлік жүктемесін азайтудан бастап, тұрғындарға арналған цифрлық сервистерді жақсартуға дейінгі бірқатар жобаларын жұртшылыққа таныстырды.

Нұржамал ӘЛІШ

Бірыңғай төлем жүйесі

Аталған жоспарлар қатарында қозғалысты қауіпсіз реттейтін ақылды жүйелер де бар. Солардың бірі – реттелмейтін жаяу жүргіншілер өткелдерін автоматты қозғалыс тіркеуі бар жүйемен жарықтандыру. Бұл жаяу жүргіншілердің қараңғы кезде көрінуін арттырып, жол апатын азайтуға мүмкіндік береді. Тағы бір жоба – шетелдің біраз елінде қолға алынған метро, автобус және троллейбусты бір төлем арқылы пайдалануға мүмкіндік беретін бірыңғай төлем жүйесін енгізу. Сонымен қатар, таңғы қарбаласта көлік жүктемесін азайту үшін ЖОО мен колледждердің сабақ кестесін өзгерту ұсынылды: 255 мың студенттің сабақ уақытын 11.00-ге ауыстыру жолаушылар ағынын қайта бөліп, жолдағы кептелісті азайтуға сеп болуы мүмкін.

«Цифрландыру саласында жасанды интеллектпен жұмыс істейтін, азаматтардың сұрағына жауап бере алатын қосымша жоба әзірленді. Алматыда жыл сайын 200 мыңнан астам өтініш тіркеледі, мұндай сервис МҚО-ларға түсетін жүктемені едәуір азайтар еді», – дейді Алматы қаласының Өңірлік коммуникациялар қызметі алаңында өткен брифингке қатысқан академия директоры Айнұр Ыдырысова.

Жаңа буын келбеті

Спикер алдағы 5–10 жылда Алматы мемлекеттік қызметкерлерден цифрлық сауаттылық, жобалық ойлау, клиентке бағдарлану мен қарқынды дамып келе жатқан қалада жұмыс істей білу сияқты мүлдем жаңа дағдыларды талап ете бастайтынын тілге тиек етті.

«Бүгінде тек профильдік білім жеткіліксіз: мемлекеттік қызметші деректерді талдай біліп, цифрлық құралдарды енгізе алуы, интеллектуалды жүйелермен жұмыс істеп, азаматтарға ыңғайлы сервистер құра алуы қажет. Бұрын басты талап жедел әрекет ету болса, бүгінде негізгі рөл болжау мен алдын алатын шешімдерді енгізу болып отыр», – деді Айнұр Ыдырысова.

Спикер ерекше атап өткен маңызды бастамалардың бірі – «AI-Qyzmet» білім беру жобасы. Ол Жасанды интеллект, цифрлық даму, инновациялар және аэроғарыш өнеркәсібі министрлігі (МЦРИАП) және Astana Hub-тың бірлесуімен жүзеге асырылды. Бағдарлама 50 мыңнан астам мемлекеттік қызметкерді қамтып, цифрлық сауаттылықты арттырып, жасанды интеллект технологияларын мемлекеттік басқаруда этикалық тұрғыдан қолдануға бағытталды.

Гарвардтың кейс-стади әдісі

Айнұр Ыдыры-сова мемлекеттік қызметшілерді даярлау жүйесіндегі негізгі өзгеріс пен жаңа білім беру тәсілдері туралы да баяндады. Оның айтуынша, академияда Гарвард басқару мектебінің кейс-стади әдісі, дағдарысты басқару жағы мен өзге де замандық халықаралық әдістемелер енгізілген.

Академия Harvard Kennedy School және Сиракьюз университетінің Maxwell School of Citizenship and Public Affairs жоғары оқу орындарымен белсенді ынтымақтастық орнатқан. Шетелдік лекторлар тыңдаушыларға дәріс оқып, академия мамандары тәжірибе алмасудан өтіп, біліктілігін арттырыды.

«Қазір тыңдаушылар теорияны оқып қана қоймай, иммерсивті ортада нақты басқарушылық міндеттерді шешеді, түрлі сценарийлерді модельдейді, салдарын талдап, әртүрлі мінез-құлық моделін байқап көреді. Бұл басқарушының жаңаша ойлау қабілетін қалыптастырады», – дейді спикер.

Брифинг барысында жастардың мемлекеттік қызметке қызығушылығы да сөз болды. Академия деректеріне сәйкес, мемлекеттік қызметшілердің орта жасы – 39 жас, 30 жасқа дейінгі мамандар 17%.

Спикердің айтуынша, жеке сектордағыдай айлық бермесе де, жастарды мұнда нақты жобаға қатыса алатын мүмкіндік, басқарушылық дағдыларды меңгеру мен өз бастамасын іске асыру жағы қызықтыратын көрінеді.

Күрделі шешімдер қабылдауға қауқарсыз

«Брифингте жасанды интеллект мемлекеттік басқаруды трансформациялағанымен, басқарушыларды алмастыра алмайды» дейді Айнұр Ыдырысова. Оның айтуынша, ЖИ қазірдің өзінде мемлекеттік органдардың тиімділігіне айтарлықтай ықпал етіп келеді: ол қағазбастылықтан құтқарып, үлкен көлемдегі деректерді талдауды жеделдетіп, заңдылықтарды анықтауға көмектесіп жатыр.

«Дегенмен, мемлекеттік басқару – бірыңғай деректен ғана тұрмайды. Бұл – жауапкершілік, этика, әлеуметтік факторларды түсіну, адамдармен, контекстпен жұмыс істей білу деген сөз. Алгоритмдер көмектескенімен, бірақ олар адам сияқты жұмыс істеп, күрделі шешім қабылдауға қауқарсыздау», – дейді ол.

Сарапшының пікірінше, алдағы жылдары ЖИ мемлекеттік қызмет құрылымын өзгертеді, бірақ негізгі басқарушылық лауазымдар сол қалпы қала бермек.

САРАПТАМА

10 желтоқсанда Мәжілістің жалпы отырысы өтті. Онда бірқатар заң жобалары, толықтырулар мен өзгерістер енгізу мәселелері қаралды. Айталық, «Салық және бюджетке төленетін басқа да міндетті төлемдер туралы» Қазақстан Республикасының Кодексіне (Салық кодексі) коммуналдық меншіктегі энергия өндіруші ұйымдарға салық салу мәселелері бойынша толықтырулар енгізу туралы», «Қазақстан Республикасының Үкіметі мен Моңғолия Үкіметі арасындағы зейнетақы саласындағы ынтымақтастық туралы келісімді ратификациялау туралы» және «Қазақстан Республикасының кейбір заңнамалық актілеріне күзет қызметі мәселелері бойынша өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» заң жобалары қаралып, мақұлданды. Сонымен қатар, депутаттар мемлекеттік органдарға өз сауалдарын жолдады.

ЭНЕРГЕТИКАДАН ЗЕЙНЕТАҚЫҒА ДЕЙІН:

Мәжіліс талқылаған мәселелер қандай?

Депутат бастамасы

Бұл рет қабылданған 2 заң жобасына депутаттар бастамашы болған еді. Экология мәселелері және табиғат пайдалану комитетінің төрағасы Еділ Жаңбыршин *«Салық және бюджетке төленетін басқа да міндетті төлемдер туралы» Қазақстан Республикасының Кодексіне (Салық кодексі) коммуналдық меншіктегі энергия өндіруші ұйымдарға салық салу мәселелері бойынша толықтырулар енгізу туралы»* заң жобасын өз авторлығымен ұсынған.

Жиында Еділ Жаңбыршин аталған заң жобасы жөнінде баяндама жасады. Баяндамада бұл заңнамалық құжат негізінде коммуналдық меншіктегі энергия өндіруші ұйымдарға көрсетілетін мемлекеттік қолдаудың жүзеге асуын түсіндірді. Бұл түзетулер мемлекеттік қаражатты пайдалану тиімділігін арттыру мақсатында енгізілген. Пайда салығын төмендету шарасы жеке меншік энергия өндіруші ұйымдарға қолданылмайды. Сондай-ақ, коммуналдық меншіктегі ұйым электр энергиясын, су мен жылу энергиясын өндіруі тиіс. Яғни әлеуметтік маңызды мекеме болуы керек. Мәжіліс бұл заң жобаны бірінші және екінші оқылымда қабылдады.

Бұдан бөлек, Мәжіліс *«Қазақстан Республикасының кейбір заңнамалық актілеріне күзет қызметі мәселелері бойынша өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы»* заң жобасын қабылдады. Құжатқа Мемлекет басшысының тапсырмасы бойынша Мәжіліс депутаттары бастамашы болды. Қабылданған құжат бойынша елімізде қару иелерін бақылау күшейеді.

Аталған заңға сәйкес азаматтық және қызметтік ойық ұңғылы атыс қаруы иелері қаруын «тексеру атысы» үшін тапсыруға тиіс. Бұл процедура уақытылы орындалмаған жағдайда, Ішкі істер министрлігі бірінші және екінші санаттағы рұқсаттардың күшін тоқтата тұрады.

Заңда сонымен қатар, күзет қызметін ұсынушылар үшін жаңа міндеттемелер белгіленеді. Енді бұл ұйымдар міндетті түрде уәкілетті органға есеп беруі, қызметті тоқтата тұру немесе қайта бастау туралы бес жұмыс күні ішінде хабарлауға тиіс. Сондай-ақ, құжатқа «Әскерилендірілген теміржол күзеті» тұжырымдамасы енді. Мұндай күзет транзиттік теміржол бағыттарында жүк пен заттарды қорғау мақсатында енгізілуде.

Мәжіліс қабылдаған үшінші құжат «Қазақстан Республикасының Үкіметі мен Моңғолия Үкіметі арасындағы зейнетақы саласындағы ынтымақтастық туралы келісімді ратификациялау туралы» деп аталады. Заң жобасының авторы Еңбек және халықты әлеуметтік қорғау министрлігі. Бұл заңды қабылдау арқылы 2024 жылғы 29 қазанда Ұлан-Батыр қаласында қол қойылған Қазақстан мен Моңғолия үкіметтері арасындағы зейнетақы саласындағы ынтымақтастық туралы келісімі ратификацияланды. Аталған келісім екі ел азаматтарының зейнетақы құқықтарын қамтамасыз етуге бағытталған. Оның қазақстандықтарға және елімізге көшетін қандастарға тиімді мынадай артықшылықтары бар:

- ***Қазақстан мен Моңғолия азаматтарына қоныс аудару кезінде қосымша мүмкіндіктер беріледі, яғни екі елде жинақталған жалпы жұмыс тәжірибесі ескеріледі;***
- ***Бірыңғай жинақтаушы зейнетақы қорынан қаржыландырылған зейнетақылар Моңғолияға көшкен кезде аударылады;***
- ***Екі елдің азаматтарына зейнетақы тағайындау және төлеу тұрғылықты елінің заңнамасына сәйкес жүзеге асырылады.***

Сауалдар салмағы

10 желтоқсанда 18 депутаттық сауал жолданған. Оның басым көпшілігін «AMANAT» партиясы фракциясының депутаттары жолдаған, яғни 11 сауалға бастамашы болды. «Ақ жол» және «ҚХП» 2 сауалдан жолдаған. Ал қалған фракциялардың әрқайсысы 1 сауалға бастамашы болды.

Фракциялар	Сауалдар саны (18)
«AMANAT»	11
«Ақ жол»	2
«ҚХП»	2
«Ауыл»	1
«ЖСДП»	1
«Respublica»	1

Сауалдар жолданған адресат бойынша талдайтын болсақ, басым көпшілігі ҚР Премьер-министрі Олжас Бектеновке жолданғанын көреміз. Премьер-министрдің орынбасары – Мәдениет және ақпарат министрі Аида Балаеваға 3 сауал, Премьер-министрдің орынбасары – Ұлттық экономика министрі Серік Жұманғаринге 2 сауал бағытталған. Ал Ж.Мәдиев пен Ж. Сүлейменоваға бір сауалдан жолданған.

Үкімет мүшелері	Сауалдар саны (18)
О.Бектенов (Премьер-министр)	11
А.Балаева (Премьер-министрдің орынбасары – Мәдениет және ақпарат министрі)	3
С.Жұманғарин (Премьер-министрдің орынбасары – Ұлттық экономика министрі)	2
Ж.Мәдиев (Премьер-министрдің орынбасары – жасанды интеллект және цифрлық даму министрі)	1
Ж.Сүлейменова (Оқу-ағарту министрі)	1

Фракциялар бөліскен тақырыптар

«AMANAT» партиясы фракциясының депутаттары әдеттегідей өз сауалдарында барлық сала мәселелерін қамтуға тырысқан. Атап өтер болсақ, Б.Ізмұхамбетов пен Н.Сәрсенғалиев БҚО-ғы «Сырым» өткізу пунктіне жөндеу жұмыстары мәселесін көтерді. Ресеймен шекарадағы «Сырым» (Қазақстан)- «Маштаково» (Ресей) өткізу пунктінде «Таловая» өзені арқылы темір бетон көпірі бар. Бірақ сол көпірді жөндеу жоспарға енбей қалған. Депутаттар бұл көпірдің транзит үшін маңыздылығын айтып, жөндеу қажет екенін мәлімдеді.

Мәжіліс депутаты Е.Жаңбыршин су ресурстарын басқарудағы кемшіліктерді атап өтті. Оның сөзінше суды басқаруда ашықтық жоқ. Осыған орай «цифрлық егіз» жобасын енгізуді ұсынды. Мысал ретінде Қытайдың тәжірибесін келтірді. Бұл жоба еліміздегі су бассейндерінің цифрлы мәліметтер базасын дайындауды көздейді.

Ал Б.Бейсенғалиев дәрі-дәрмек саласына салық жеңілдіктерін жетілдіруді ұсынды. Оның сөзінше Жаңа Салық кодексіндегі жеңілдіктер жеткіліксіз. Депутаттың ойынша салықтық жеңілдіктер дәрі-дәрмекті өндіруден бастап тұтынушыға жеткенге дейін жасалуы тиіс. Әлеуметтік мәселе бойынша Е.Абдиев те сауал жолдады. Ол әлеуметтік желілерде мүгедектігі бар жандар туралы дөрекі сөйлейтіндердің көбеюіне байланысты шара қолдануды ұсынды.

Бұдан бөлек, партия мүшелері Ж.Әшімжанов ұялы байланыс операторларының тарифтерді қымбаттатуына қатысты, К.Авершин отандық өндірушілерді қолдау, М.Жайымбетов білім саласындағы мәселелерді, Ү.Шапақ мектепке дейінгі балаларды тамақтандыру секілді маңызды тақырыптарды көтерді.

«Ақ жол» партиясы фракциясының мүшелері еліміздегі еңбек ресурсына тапшылықты ескере отырып, Орталық Азия елдерінен еңбек мигранттарын келу мәселесін реттеуді ұсынған. Сондай-ақ, партияға кәсіпкерлер тарапынан «Бақты» өткізу пунктінен жемістер мен көкөністерді өткізуде кедергілер болып жатқаны туралы өтініштер түсіп жатқанын хабарлады.

«ҚХП» депутаттары МӘМС жүйесіндегі ашықтықты жетілдіру және колледждерді реформалауға байланысты ұсыныс айтты. Ал «Ауыл» партиясы сүт өнімдерін ашық таңбалау мен олардың өндірушілерді қолдау мәселесін көтерді. «ЖСДП» фармацевтика саласын реформалау, «Respublica» партиясы оқушыларды тамақпен қамтамасыз ету жүйесін әділ қаржыландыру мәселелеріне назар аударды.

Пердехан ШӘМШИЕВ,
сарапшы.

Almaty AQSHAMY
№110 (6672) 12 желтоқсан, 2025 жыл
www.aqshamnews.kz

«ДӨҢГЕЛЕК ҮСТЕЛ»

ТӘУЕЛСІЗДІК ТАҒЫЛЫМЫ

Қазақстан халқы Ассамблеясы ел жетістігін насихаттады

Қазақстан Республикасының Тәуелсіздік күніне арналған «Тәуелсіздік тағылымы» атты мазмұнды әрі мәні терең іс-шара өтті. «Дөңгелек үстел» форматында ұйымдастырылған жиынның басты мақсаты – тәуелсіз мемлекеттің жетістіктерін кеңінен насихаттау, ел азаматтары арасындағы бірлікті нығайту және ортақ құндылықтарымызды ұлықтау.

Құралай ИМАНБЕКҚЫЗЫ

Суретті түсірген Қайрат ҚОНЫСБАЕВ.

Іс-шараға Қазақстан халқы Ассамблеясының өкілдері, этномәдени бірлестіктердің жетекшілері, бірнеше ұлт пен ұлыстың белсенді мүшелері, ҚХА серіктестері, сондай-ақ Темірбек Жүргенов атындағы Қазақ ұлттық өнер академиясының оқытушылары мен студенттері қатысты. Залға жиналған әрбір қатысушының жүзінен мерекелік көңіл күй мен ортақ болашаққа деген сенім сезілді. Алғаш болып Жүргенов атындағы Қазақ ұлттық өнер академиясының жас өнерпаздары патриоттық әндер мен сахналық композициялар ұсынды. Жастардың белсенділігі жиынға жаңа леп беріп, шараның рухын арттыра түсті.

Өнерпаздардың өнерінен кейін сөзді ұйымдастырушылар алып, тәуелсіздік жылдары қол жеткізген қоғамдық-саяси, әлеуметтік-экономикалық жетістіктерге тоқталды. Сонымен қатар, спикерлер елімізде этносаралық келісім мен татулықтың ерекше маңызға ие екенін, Қазақстан халқы Ассамблеясының осы бағыттағы қызметі тұрақты дамуға негіз болып отырғанын да атап өтті.

Әр сөз алушы ұлттың Қазақстанды ортақ Отан деп қабылдауы – тәуелсіздіктің ең үлкен жемісі екенін айтты.

– *«Тәуелсіздік күні қарсаңында мен тағы да өткен жолымызға мақтанышпен қарап, Қазақстанның жүріп өткен даму кезеңдерін ерекше атап өткім келеді. Бүгінде біз – тұрақты дамып келе жатқан, болашағы айқын мемлекетпіз. Барша қазақстандықтарға ең алдымен тұрақтылық, тыныштық және береке тілеймін. Бірлігіміз – біздің ең үлкен күшіміз. Президентіміз айтқандай, «Біз – түрлі болсақ та, біртұтас халықпыз. Бір шаңырақтың астында өмір сүріп жатырмыз»*, – деді, Алматы қаласындағы Өзбек ұлттық-мәдени орталығының төрағасы Оралбаев Абдухалил.

«АДАЛ ҰРПАҚ»

Желтоқсанды ұмытпа, жас ұлан!

Бүгінде Алматының білім ордаларында Желтоқсан оқиғасы мен Тәуелсіздік күні мерекесінің мән-мағынасы туралы кештер, кездесулер өтіп жатыр. Себебі, еңсесі биік егемен елімізде алаңсыз өмір сүріп жатқан жас ұрпақ тәуелсіздік ұғымын терең ұғынуы тиіс. Ал елдіктің қадірін түсініп өскен бала адал азамат болып өсері хақ. Адалдықты ту еткендерге мемлекет тұтқасын сеніп ұстатуға болатыны тағы анық.

Нұржамал ӘЛІШ

Сондай басқосулардың бірі Наурызбай ауданындағы Рахым Сәрсенбин атындағы №192 жалпы білім беретін мектепте көрініс тапты. «Тәуелсіздік – мәңгілік елдің тұғыры» деп айдар тағылған әдеби-тарихи кешке мұрындық болған – қоғамдық-саси өмірдің үнемі белортасында жүретін «Желтоқсан» қозғалысының ардагерлері мен ауданның «Әжелер алқасы».

Кештің бағдарламасы өте бай болды. Мектептің жеткіншектері патриоттық тақырыптағы әндерін шырқап, тебіреніп өлең де оқыды. Оқушылардың мектеп өмірі мен Абай Құнанбайұлы, Ахмет Байтұрсынұлы, Мағжан Жұмабаев сынды тұлғалардың тарихи бейнелерін байланыстырып дайындаған «Тәуелсіздік – ерекше сый» атты театрландырылған қойылымы да әсерлі шықты. «Жас сарбаз» мектеп клубы «Ару сарбаздар» патриоттық әнін орындады. Наурызбай ауданының Желтоқсан ардагерлерінен құрылған хор «Желтоқсан гимнін» орындады. Мектеп мұғалімдерінен құралған трио да ортаға шығып, «Ұмытпа, қазақ!» әнін салды. Жасанды интеллекттің көмегімен Тәуелсіз Қазақстанның жетістіктері туралы дайындалған бейнеролик те оған үңілген әр жеткіншектің жүрегіне патриоттық сезім дәнін сепкені анық.

Әдеби-тарихи кештің мейманы – журналист-публицист, аудармашы, баспагер, Желтоқсан тақырыбын терең зерттеген қаламгер Талғат Айтбайұлы жанып тұрған балаларға ризашылығын білдіріп, осындай ұрпақ тұрғанда, ертеңімізге алаңдауға негіз жоқ деді.

Тақырыпқа орай айта кетсек, Талғат Айтбайұлы – «Желтоқсан» топтамасының құрастырушысы. Алғаш шағын жинақтан басталған еңбегі бүгінде 17 томға жетіп, халқымыздың тарихи мұрасына айналды.

Сондай-ақ, кешке қатысқан Қалелхан Әділханов, Бақыт Байниязов, Ғани Аюпов, Әріп Қабланов, Болат Тәжіғұлов, Сәуле Әбджанова, Күләш Қызайбаева, Қарлығаш Ибрайшина сынды сонау 1986 жылғы желтоқсан ызғарында «тоңған», елге, жерге деген жүрегін алаңға алып шыққан азаматтар да ортаға шығып сөйлеп, естелігін бөлісті.

Суретті түсірген Қайрат ҚОНЫСБАЕВ.

ТАҚЫРЫПҚА ОРАЙ

Сәуле ӘБДІЖАНОВА, «Желтоқсан ақиқаты» республикалық қоғамдық бірлестігі Наурызбай аудандық филиалының мүшесі:

Адал азамат болыңдар, айналайындар!

Мен бүгін осындай басқосуда әріптестеріммен және желтоқсаншы қазақ жастарын ұлықтап, насихаттап том-том дап кітап жазған Талғат Айтбайұлымен кездесіп отырғаныма өте қуаныштымын. Мен де 1986 жылы студент едім. Ауыл шаруашылығы институтында оқып жүрген арманшыл, жалындаған жас едім.

Біздің ешқандай бөтен ойымыз болған жоқ, тек елді өзіміздің ұлттың перзенті басқарса деген тілекпен шыққан едік алаңға. Өкінішке орай, біздің үнімізді естімеді. Сол жылғы желтоқсан өте ызғарлы, суық еді. Бірақ бізді тоңдырмаған, жылытқан Отанға деген сүйіспеншілік сезімі болды.

Біз жылда Наурызбай ауданында сол күндерді және Желтоқсан қаһармандарын ұмытпас үшін спорт ойындарынан турнирлер өткізіп тұрамыз. Балалар, сендер де бұл күнді ұлықтап жүрсеңдер екен деймiз. Өйткені, бүгінгі Тәуелсіздік сол жылғы желтоқсаннан басталған. Сендерді еститін мемлекет бар. Осы отырған әрқайсысың адал азамат болып өсулеріңе тілекшіміз.

«ҰЛТТЫҚ ҚОР – БАЛАЛАРҒА»

Қосымша капитал қолжетімді қадамдарға күш береді

Мемлекеттің балаларға қамқорлығын байқататын маңызды бастамалар кейінгі жылдары көптеп көрініс беріп жатыр. Солардың бірі – «Ұлттық қор – балаларға» жобасы. 2024 жылы қолға алынған бағдарламаға Мемлекет басшысы Қасым-Жомарт Тоқаев бастамашы болған. Президент жобаның маңызы туралы «Әділетті мемлекет. Біртұтас ұлт. Берекелі қоғам» атты Қазақстан халқына Жолдауында да айтып өтті.

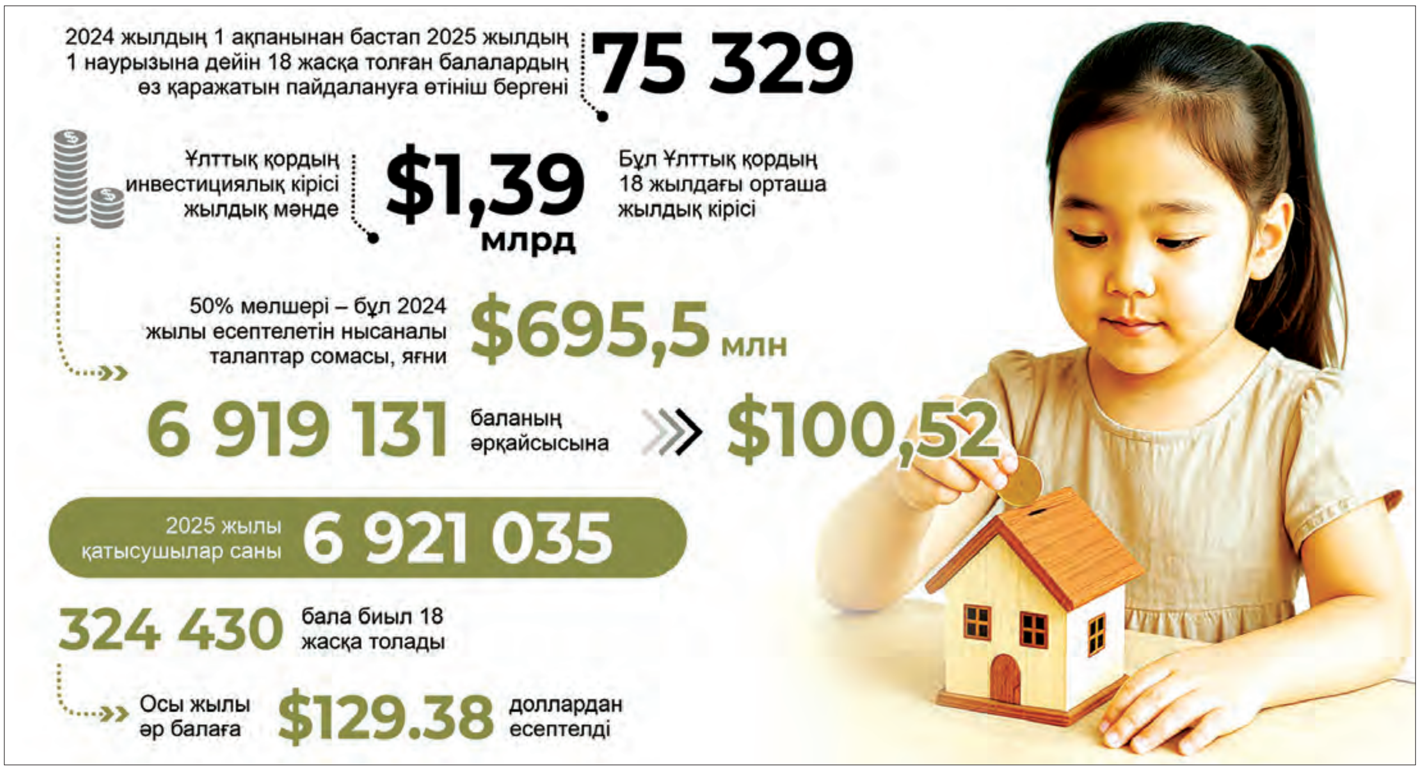

Коллажды жасаған Нұрбосын ӨРІСҰЛЫ.

Гүлжанат СЕМБАЕВА

«Әрбір отбасы еліміз пайдаланып жатқан ұлттық байлықтың игілігін көруі керек. Сондықтан мен жариялаған Балалар жылының аясында «Ұлттық қор – балаларға» атты мүлде жаңа бағдарламаны жүзеге асыру өте маңызды деп санаймын. Жинақталған қаржы балалар кәмелет жасына толғаннан кейін олардың баспана немесе білім алуына жұмсалатын болады. Бұл қаражат өскелең ұрпақтың үлкен өмірге қадам басуына мүмкіндік береді. Қор, шын мәнінде, ұлттық мәртебеге ие болып, халқымыздың игілігіне қызмет етеді», – деген еді Президент.

Аталмыш игі бастаманың арқасында балалардың сапалы білім алып, баспанамен қамтылуына жағдай жасалып отыр. Жобаның басталғанына 2 жылға жуықтады. Қазір қалай жүзеге асып жатыр? Балалар пайдасын көріп отыр ма?

2 жылда 1,5 миллиард доллар

Қазақстан Үкіметі баспасөз қызметінің мәліметінше, бүгінгі таңда «Ұлттық қор – балаларға» жобасы аясында 7 миллионға жуық қазақстандық бала өз болашағына қаржы жинап жатыр. Екі жыл ішінде Ұлттық қордан бөлінген жалпы қаражат 1,5 миллиард долларға жетті.

Бұл бағдарламаны Қаржы министрлігі жүзеге асырады. Жоба аясында Ұлттық қордың инвестициялық кірісінің 50 пайызы әрбір баланың арнайы жинақ шотына аударылады. Бұл қаражатты балалар 18 жасқа толғанға дейін мерзімінен бұрын шешіп алуға болмайды. Жинақталған қаржыны тұрғын үй сатып алуға немесе білім алуға пайдалануға болады.

«Бағдарлама 2024 жылғы 1 қаңтардан ресми түрде іске қосылды. Ұлттық қордан қаражат аудару 2006 жылдан бастап туған барлық балаларға жыл сайын жүргізіледі. Қаржы министрлігінің мәліметінше, өткен жылы бұл бағдарламаға 2006 жылдан 2023 жылға дейін туған 6 919 131 бала қатысты. Олардың әрқайсысының шотына 100,52 доллардан аударылды. Жинақталған қаражат 695,5 миллион доллар болды. Бұл балалардың ішінде 2024 жылы 18 жасқа толған 304 815 балаға 30,6 миллион доллар төленді» деп жазылған үкімет хабарламасында.

Бала болашағына инвестиция

2025 жылы қатысушылар саны 6 921 035 балаға жетті, оның ішінде 324 430 бала биыл 18 жасқа толады. Осы жылы әр балаға 129,38 доллардан есептелді. Бағдарламаға екі жыл қатарынан қатысып жатқан балалардың жалпы жинағы, инвестициялық табысты қоса алғанда, 232,94 долларды құрады. Ұлттық қордан бөлінген жиынтық қаржы 1,5 миллиард доллар болды.

Қаражат бала 18 жасқа толғанға дейін жиналады, кейін оны тұрғын үй жағдайын жақсартуға немесе білім ақысын төлеуге пайдалануға болады. Осы мақсаттарға 118 мыңнан астам өтінім берілген, оның ішінде 97 мыңы орындалған. Жалпы төленген сома – 11 миллион 399,1 мың доллар.

Атап айтқанда, тұрғын үй жағдайын жақсартуға 63 871 өтінім берілген, оның 56 591-і мақұлданып, 6 миллион 647,9 мың доллар төленген. Білім алу үшін 54 270 өтінім түсіп, оның 40 466-сы орындалған және 4 миллион 751,2 мың доллар төленген.

Бүгінгі таңда «Ұлттық қор – балаларға» бастамасы әрбір баланың болашағына қаржылық негіз құруға бағытталған ұзақ мерзімді мемлекеттік қолдау нысанына айналды.

Маңызды әлеуметтік бастама

Әлеуметтану ғылымдарының докторы Мансия Сапарғалиқызы «Ұлттық қор – балаларға» жобасына қатысты өз пікірін білдірді. Оның айтуынша, бұл бағдарлама әлеуметтік теңсіздікті азайтатын маңызды әлеуметтік бастама болып отыр.

Ата-аналардың бағдарлама туралы толыққанды хабардар болуы халықтың сеніміне тікелей әсер етеді. Қорға қатысу үшін қандай құжаттар керек, ақшаның қалай жиналатынын және шотты қай жерден тексеруге болатынын әр ата-ана білуі тиіс. Кейбір ата-аналарға құжаттарды рәсімдеу барысында көмек қажет болып жатады. Қордағы қаражатты ата-аналар ай сайын eGov арқылы бақылай алады. Бағдарламаның алғашқы кезеңінде балаға жыл сайын шамамен, 100 доллар көлемінде қаражат түссе, бүгінде бұл сома 230 долларға дейін өсті. Баланың болашақта жоғары оқу орнына түсуіне немесе өзінің жеке кәсібін бастауына қажетті алғашқы капитал ретінде өте маңызды қолдау деп ойлаймын.

Демек, ата-ананың баласына жасайтын қамқорлығын жеңілдететін, жүктемесін азайтатын әлеуметтік тетік деуге болады. Сонымен қатар, маман бұл жобаның балалардың әлеуметтік қорғалуына қосатын үлесін атап өтті:

«Балалар 18 жасқа толғанға дейін бұл қаражатқа ешкім қол сұға алмайды. Қаражат толықтай сақталады және кәмелеттік жасқа жеткенде ғана олардың жеке шотына аударылады. Кейін бала өзінің активтерін өзі басқара алады. Материалдық мүмкіндігі шектеулі жанұялардың балалары, жетімдер үйінде тәрбиеленген жастар, толық емес отбасындағы балалар және мүмкіндігі шектеулі балалар үшін бұл – үлкен қолдау. 18 жасқа келгенде олардың қолына тиетін қаражат – тек қаржылай көмек емес, сонымен қатар өмір жолын дербес бастауға берілетін мүмкіндік», – деді әлеуметтанушы.

Суретті түсірген Самат ҚҰСАЙЫНОВ.

ТАҚЫРЫПҚА ОРАЙ

Ләззат НҰРҒАЛИҚЫЗЫ, экономист:

Жүйені әлі де жетілдіру қажет

Ұлттық қорда балалар үшін жиналып жатқан қаражат олардың барлық қажеттілігін толық шешпесе де, маңызды бастапқы капиталға айналуы мүмкін. Бұл жинақ 18 жасқа толғанда тұрғын үйдің алғашқы жарнасының 20–30%-ын өтеуге немесе жоғары оқу орнын бір жыл оқыту құнын жабуға жеткілікті бастапқы қаражат бола алады.

Баланың шотына түсетін табыстың 50%-ы Ұлттық қорда қалып, әрі қарай инвестицияланады. Егер кәмелетке толғаннан кейін қаражат пайдаланылмаса, ол автоматты түрде зейнетақы қорына аударылады. Бұл жүйені әлі де жетілдіру үшін бірнеше реформа қажет. Мәселен, Ұлттық қорда қалатын үлесін 60–70%-ға ұлғайту, сондай-ақ балаларға қаржылық сауаттылықты мектеп бағдарламасына енгізіп, жинақтарды басқаруды үйрету маңызды.

Қаражатты білім мен денсаулыққа ғана емес, кәсіпкерлік бастамаларды қолдауға да бағыттау қажет деп санаймын. Кәсіпкерлікке бастапқы капитал ретінде пайдалануға да рұқсат етілсе, бұл әлеуметтік теңдікті нығайтуға сеп болар еді. Әсіресе, аз қамтылған отбасылардың балалары үшін мұндай мүмкіндік олардың болашақтағы экономикалық әлеуетін айтарлықтай күшейтеді. Әсіресе, аз қамтылған отбасылардың балаларын жағдайы жақсы балалармен теңестіруге, олардың экономикалық әлеуетін арттыруға ықпал етеді. ЮНИСЕФ сияқты халықаралық есептер көрсеткендей, қаражатты ұтымды инвестициялау арқылы оның көлемін ұлғайту мүмкіндігі бар. Сондықтан жүйені реформалап, балалардың қаржылық болашағына нақты мүмкіндік жасау керек.

Суреттерді түсірген Самат ҚҰСАЙЫНОВ.

САПА МЕН ҚАУІПСІЗДІК –

2026 жылға басты бағдар

Оқушылар сарайында қаламыздағы мектепке дейінгі білім беру жүйесін дамыту мәселелеріне арналған кеңейтілген отырыс өтті. Қала әкімінің орынбасары Абзал Нүкенов төрағалық еткен бұл жиында Алматыдағы мектепке дейінгі білім беру мекемелерінің жай-күйі, санитариялық-эпидемиологиялық қауіпсіздікті қамтамасыз ету мәселелері жан-жақты талқыланды.

Жиын барысында қалалық Білім басқармасы, Санитарлық бақылау органдары және Төтенше жағдайлар қызметінің жыл бойы атқарған жұмысының есебі тыңдалды. Іс-шара барысында тәрбие жұмысының сапасын арттыру, балабақшалар инфрақұрылымын жақсарту, сондай-ақ ата-аналармен өзара іс-қимыл мәселелері сөз болды. Саланың қазіргі жағдайына талдау жасалып, мектепке дейінгі мекемелерді одан әрі жетілдіру жолындағы басым бағыттар айқындалды.

Балабақша кезегін қысқарту, инфрақұрылымды жаңарту, тәрбиешілер жалақысын арттыру, қауіпсіздік талаптарын қатаңдату сияқты шешімдер Мемлекет басшысының әлеуметтік әділеттілікке, азаматтардың өмір сапасын жақсартуға бағытталған саясатын қолдайды.

Кезекті кеңейтілген отырыста алдағы 2026 жылға арналған стратегиялық шешімдердің іргетасы қаланды. Қалалық Білім басқармасы басшысының орынбасары Бибігүл Малғаждарова қаладағы балабақшалардың тыныс-тіршілігіне тоқталып, кеңінен мәлімет берді. Мәселен, дәл қазір Алматыда 1066 мектепке дейінгі мекемеде 84 766 бүлдіршін бар.

Алматыда баспана мәселесіне ұқсас балабақшадан орын алу да үлкен мәселе екені мәлім. Себебі, мегаполистің тұрғындар саны табиғи өсімге қоса қарқынды ішкі миграция негізінде жыл сайын артып отыр. Қалада жас отбасылар саны артқан сайын аталған екі мәселе төңірегіндегі түйткілдер де күрделене түсуде. Дегенмен, соңғы жылдары жүзеге асырылып жатқан пилоттық жоба бұл мәселеде айтарлықтай оң нәтижелер көрсетті. Биылғы 1 шілдеде – 40 мың сәби кезекте тұрса, желтоқсан айының соңында олардың саны 14 636 балаға дейін қысқармақ. Яғни 2–6 жас аралығындағы балалардың қамтылуы – 98 пайызға жеткелі тұр.

Спикердің сөзінше, алдағы 2026 жылға арналған қала бюджетінің қомақты бөлігі де осы саланы дамытуға бағытталып отыр. Мәселен, алдағы жылға 83,3 млрд. теңге қарастырылса, бұл бұрын-соңды болмаған көрсеткіш. Сондықтан бөлінген қаражаттың басым бөлігі ескі ғимараттарды жаңартуға, қауіпсіздік шараларын күшейтуге, педогогтардың біліктілігін арттыруға, ғимараттарды жаңғыртуға, инклюзивті білім беруді қолдауға бағытталуға тиіс. Сондай-ақ, жиында әрбір балаға бөлінетін қаражат – 55 659 теңгеге жеткені де мәлім болды.

Саладағы басты мәселеге тоқталған Абзал Нүкенұлы:

– Балабақша кезегін қысқарту, бұл жоғары нәтиже ме, әлде уақытша шешім бе? Егер ғимараттар ескі болса, тәрбиешілер жетіспесе, санитарлық талаптар орындалмаса, қауіпсіздік жүйесі ескірсе онда кезектің азаюы көп нәтиже бермейді. Сондықтан сапалы әрі қауіпсіз орындардың көбеюі – 2026 жылға қойылған басты міндеттердің бірі болуға тиіс, – деп атап көрсетті.

Саладағы түйткілді мәселелер де ортаға салынды. Солардың қатарында Алматыдағы мектепке дейінгі ұйымдардың 30–35% кадр жетіспеушілігінен зардап шегіп отырғаны туралы да айтылды. Жүйелі жұмысты тежейтін бұл күрделі проблемаға басты себеп – жалақының аздығы. Мәселен, орташа педагог жалақысы – 182 мың теңге болса, жас маманның жалақысы 140 мың теңге шамасында. Бұл жалақымен Алматыдағы өмір сүру деңгейін салыстыруға келмейді. Оның үстіне бұл болашақ мамандарды ынталандырмайды. Кадр тапшылығынан тәрбиешілердің жүктемесі артып, педогогикалық процестің сапасы төмендейді, эмоциялық шаршау жиілейді, балалар арасындағы келеңсіз жайлардың қайталануы да жиілейді.

Міне, осындай қадау-қадау мәселелерді жүйелі шешу міндеті жиын барысында толық сараланды. Айталық, 2026 жылғы ең басым бағыттардың қатарында педагогтердің еңбегін бағалау, жалақыны кезең-кезеңімен көтеру және кадр даярлау жүйесін жаңарту екені де айтылды.

Жиында қалалық ТЖД өкілі сөз алып, өрт қауіпсіздігі бойынша 144 балабақшадағы 2000 бұзушылық анықталғанын баяндады. Аталған департамент тексерісі кезінде дабыл жүйесінің істен шығуы, эвакуация жолдарының жабылуы, өртке қарсы су жүйесінің ескіруі, персоналдың дайындықсыздығы сынды мәселелер кездескен. Осыған қатысты әкімшілік айыппұл сомасы 6,6 млн. теңгені құраған.

– Айыппұл мәселені шешпейді, балалардың өміріне қауіп төндіретін жүйені түбегейлі жаңарту қажет, – деген Абзал Нүкенов жиын қорытындысында салаға заманауи жаңарту енгізу қажеттілігін баса белгіледі. Осы бағытта сапаны бақылауды күшейту, кадр тапшылығын шешу, инфрақұрылымдық жоспарларды толық орындау, ведомствоаралық өзара іс-қимылды арттыру, балаларды қабылдау процесін ашық ету, қауіпсіздік талаптарын біріктіру және қатаңдату сынды міндеттер қалалық Білім басқармасы мен тиісті мекемелерге жүктелді.

«АЛМАТЫ МЕКТЕПТЕРІ»

Британдық оқу жүйесін енгізудің тиімді тетіктері талқыланды

Алатау ауданындағы №209 мектеп-гимназия өкілдері 2023 жылдың қараша айында «Алматы мектептері» жобасы аясында Ұлыбритания еліндегі мектептер мен мектепке дейінгі ұйым басшыларына арналған біліктілікті арттыру курсына қатысқан еді. Қазіргі таңда аталмыш мектепте Ұлыбританияның білім беру жүйесіндегі әдістер кезең-кезеңімен енгізіліп жатыр.

Мектеп шаңырағында қалалық білім беру ұйымдарының басшылары мен педагогтарының қатысуымен өткен «Мектептерге озық өзгерістерді енгізу үшін Ұлыбританияның оқу жүйесін пайдалана отырып мектепті дамыту жоспары» атты қалалық семинар барысында қазақстандық білім беруді жаңғырту, халықаралық үздік тәжірибелерді жергілікті жүйеге ықпалдастыру мәселесі тақырыпқа арқау болды. Ұлыбританияның білім беру жүйесінің тиімді әдістерін талдау және оларды қала мектептерінің даму стратегиясына енгізудің нақты жолдарын көрсетуді мақсат еткен семинар өте қызықты өтті. Алдымен директордың оқу ісі жөніндегі орынбасары Назира Жампейісова сөз алып, мектептің даму жоспарымен таныстырды.

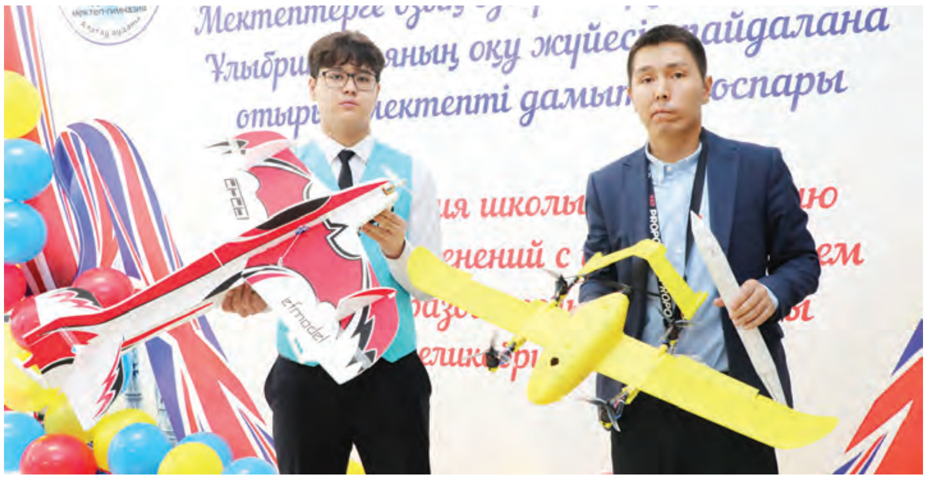

Суреті түсірген Самат ҚҰСАЙЫНОВ.

Семинар барысында №209 мектеп-гимназияның ұжымы озық тәжірибені енгізу бойынша әзірлеген нақты жоспарларын ұсынды. Семинардың негізгі баяндамашысы, №209 мектеп-гимназия директорының ғылыми ісі жөніндегі орынбасары Қалбинур Амутова Ұлыбритания тәжірибесіне негізделген $CLIL$ (пәндік-тілдік интеграцияланған оқыту) әдістемесін енгізу жолдарын егжей-тегжейлі түсіндіріп, бағалаудың жаңа қағидаттары бойынша нақты мысалдар келтірді.

Сонымен қатар, ұсынылған жаңа әдістемелерге қатысты №209 мектеп-гимназияның пән мұғалімдері Асқар Жұмағұлов шәкіртімен бірге «STEM бағытында әуе ұшу құрылғыларын оқушылармен құрастыру» атты тәжірибесін ұсынды.

Бетті әзірлеген Рая ЕСКЕНДІР.

ТАҚЫРЫПҚА ОРАЙ

Гүлшат МОЛДАБАЕВА, №209 мектеп-гимназия директоры:

– Әлемдік рейтингтерде (мысалы, PISA) жоғары нәтиже көрсететін Ұлыбританияның оқу жүйесі – бұл жай ғана оқу бағдарламасы емес. Бұл – оқушылардың сыни ойлауын, шығармашылық және практикалық дағдыларын дамытуға бағытталған кешенді тәсіл. Біздің міндетіміз – осы тәсілді қазақстандық білім беру контентімен үйлестіру.

ТҮЙІН: Алатау ауданындағы №209 мектеп-гимназия базасында өткен семинар – Президент жариялаған «Әділетті Қазақстан» тұжырымдамасына сай білім беру жүйесін жаңғыртуға бағытталған нақты қадамдардың бірі. Ұлыбританияның тиімді оқу әдістерін қазақстандық мазмұнмен ұштастыру арқылы мектеп ұжымы заманауи, сыни ойлайтын, жауапкершілігі жоғары «Адал азаматты» қалыптастыруға үлес қосуда. Қалалық деңгейде мектеп директорлары мен педагогтердің басын қосқан бұл алаң «Халық үніне құлақ асатын мемлекет» қағидасына сай, білім саласындағы шешімдерді бірлесе талқылап, жергілікті бастамаларды қолдаудың үлгісін көрсетті.

ӘЛИЯ МОЛДАҒҰЛОВА – 100

Шығыстың шынары

Туған елдің тыныштығы мен қауіпсіздігін күзеткен, соның жолында жанын берген жанпоздардың есімін ел ұмытпақ емес. Биыл халқымыздың қаһарман қызы, Кеңес Одағының Батыры Әлия Молдағұлованың туғанына 100 жыл толды. Отан үшін от кешіп, қызғалдақ ғұмыры қысқа қайырылған қазақ қызының есімі де ел есінде. Оның көрсеткен ерлігі мен өрлігі тарихтан–тарихқа жалғасып, жаңғырып жатыр.

Рая ЕСКЕНДІР

Биыл батыр қыздың ерлікпен қаза тапқанына 14 қаңтарда 80 жыл толса, мамырдың 9-ы күні Ұлы Жеңістің 80 жылдығын атап өттік. Еліміздің түкпір-түкпірінде Әлияны еске алуға арналған шаралар өтіп, оның есімін жас ұрпақтың жадына тағы бір жаңғыртылды. Мерейтой құрметіне Астанада Әлия Молдағұловаға арналған ескерткіш те ашылды. Батыр қыздың мерейтойы республикалық салтанатты шаралар тізіміне енгізіліп, «100 жылдыққа – 100 шара» атты жоспар бекітілген болатын. Туған жерінен бастау алған бұл мерекелік шаралар бүкіл қазақ даласын шарлады. Әлия Молдағұлова атындағы мемориалдық музейге жөндеу жұмысы жүргізіліп, өміріне қатысты естеліктермен, басқа да құжаттармен толықты. Ақтөбе облысының Қобда ауданындағы батыр қыздың аты берілген ауылда «Әлия» патриоттық орталығы мен ауылдық клубы, «Әлия» патриоттық тәрбие беру орталықтары құрылып, жұмыстары жанданды.

Алматы қаласы да батыр қыздың ғасырлық мерейтойына айырықша леп қосты. Әлия мен Мәншүк скверi қайта жөндеуден өткеннен кейін тіпті де құлпырып, батырлық пен сұлулықтың қатар өрілген үлгісі болып тұрғындардың жайлы ортасына айналды. Ал еліміздің барлық өңірінде «Әлия оқулары» өткізілді.

Қазақтың қайсар қызының есімі елімізде ғана емес, Петербор қаласында да ұлықталды. Айталық, Петербордың Красногвардейск ауданындағы батыр Әлия оқыған №46 балалар үйі орналасқан көше қазір «Әлия Молдағұлова көшесі» аталады. Сонымен бірге, Әлияның қызғалдақтай қысқа ғұмыры, жасындай жарқ еткен жастық шағы ресейлік режиссерлердің шығармасына арқау болып, «Әлия» атты көркемсуретті фильм түсірілу үстінде.

Әлияны әнге, жырға қоспаған жан кемде-кем. Мәселен, Абай атындағы опера және балет театрының репертуарындағы «Әлия» балеті, қырғыз режиссері Б.Шәмшиевтің «Мергендер» фильмі, С.Бәйтерековтің «Әлия» әні батыр рухына қойылған мәңгілік ескерткіш іспетті. Биыл да 100 жылдық аясында Қазақстан мектептері мен Санкт-Петербордағы Әлия оқыған №140 мектепте «Сен бізбен біргесің, Әлия!» атты телекөпір мен ерлік сабақтары өтті.

Әлия Молдағұлова 1925 жылдың 25 қазанда Ақтөбе облысы, Қобда ауданының Бұлақ ауылында Нұрмұхаммед Сарқұлов пен Маржан Молдағұлова отбасында дүниеге келген. Жастайынан анасынан айырылған Әлияның әкесі де дұшпан қолынан қаза табады. Ата-анасынан ерте айырылған Әлия нағашы ағасының тәрбиесінде болып, соның тегін алған. Тарих бетінде де ол Әлия Молдағұлова деген атпен қалды. Осыдан кейін Әлия Алматыда тұратын туысқан ағасының қолында тұра бастайды.

Ал 1935 жылы Ленинградқа аттанып, сондағы Красногвардейский ауданы, Гурдин көшесіндегі №46-шы балалар үйіне орналасады. Ол осы қаладағы №9 орта мектебінде оқыған. Туған топырағынан жастай ажырап, ерте есейген Әлияның балалық шағы, есейген уақыты туралы деректер мұрағатта көп емес.

Дегенмен, Тараз қаласында тұратын «Алматы ақшамының» тұрақты оқырманы Майдан Орынбаев редакциямызға тың ақпарат ұсынып отыр.

ОҚЫРМАН АЛАҢЫ

Майдан ОРЫНБАЕВ, Тараз тұрғыны:

Әлия Тараз қаласында оқыған

Балалық шағында Әлияны анасы «Ақ моншағым» деп атаған екен. Әлияның анасы Маржан күзгі егістіктен қалған масақты теріп жүргенде күзетшінің оғынан қайтыс болады. Әкесі сол кездегі ауыр жағдайда қалған қызын нағашыларының тәрбиесіне беруге мәжбүр болады. Әлияға нағашы ағасы Әбубәкір өз фамилиясын беріп, қамқорына алады. Жастайынан бірбеткей әрі өжет Әлияның өмірі осылайша туысы Сапурамен бірге өтеді. Әбубәкір Молдағұлов әскери-темір жол саласында жұмыс істеген. Кейін жұмыс барысында Алматыда да еңбек етіп, уақыт өте Әулие ата, қазіргі Тараз қаласында Түркістан-Сібір темір жолына қарасты 3-ші пайдалану мекемесінің саяси бөлімінде нұсқаушы қызметін атқарған. Сол кезде Әлия көне қаланың темір жол бекеті маңындағы мектепте оқиды. 1935 жылы Әбубәкір Молдағұлов Мәскеу қаласындағы әскери-көлік Академиясына оқуға түсіп, Кеңес Одағының бас қаласына отбасымен көшіп кетеді. Ал Әлия мен Сапура бірге кетіп, екеуі де Академия тыңдаушыларының балаларына арналған №48 мектепте оқыған.

Тараздағы Әлия оқыған мектептің қабырғасы Ұлы Отан соғысына дейін қалանғандықтан, қазіргі кезде ол ғимарат сақталмаған. Көне қалада Әлия атындағы көше, мектеп бар. Ал 2006 жылы батыр қызға арналған ескерткіш қаладағы №11 мектептің ауласына орнатылды. Ескерткіштің авторы – архитектор Серік Ережепұлы Әлібаев, скульпторы – К.Темірхан.

ҚАУІП ҚАЙДАН?

ЖҮРГІЗУШІ, ЖОЛҒА ҚАРА!

Алматының жолдарында бір тыным жоқ. Күндіз де, түнде де кептеліс, асығыс таксилер, сан бағытқа сабылысқан жүргізушілер... Байқап қарасақ, адамдардың телефонға деген тәуелділігі сонша, көлік тізгіншілері де қолынан телефонын тастамайтын болған.

Құралай ИМАНБЕКҚЫЗЫ

Коллажды жасаған Нұрбосын ӨРІСҰЛЫ.

Жол жүру ережесі бұған тыйым салғанымен, навигатор жүйелері жүргізушіні ауық-ауық телефонға қарауға мажбүр етеді. Жасырары жоқ, ішпыстырарлық кептелістерде жүргізушілердің көбі телефоннан алданыш іздеп жататыны бар. Тіпті, әлеуметтік желінің видео шеруіне кіріп кеткен кей жүргізушілер өзінің қозғалыс жолағындағы көлік ағынына кедергі келтіріп тұратынын да жиі көреміз.

Иә, технологияның дамуы біздің өмірімізге жеңілдік әкелді. Бірақ сонымен бірге жаңа тәуекелге толы жағдай туғызды. Қазір рульде отырып хабарлама жазу, әлеуметтік желіні қарау, тіпті кино көру – бүгінгі күннің «әдетіне» айналып барады. Ал оның соңы қайғылы жағдаймен аяқталып жатқанын статистика анық көрсетеді. Алматы қаласы Полиция департаментінің дерегінше, жыл басынан бері қалада 6383 жол-көлік оқиғасы тіркеліп, 61 адам көз жұмған, 7441 адам жарақат алған. Бұл цифрлар кейбіріміз үшін жай ғана статистикалық көрсеткіш болып көрінер, ал бірақ мұндағы әрбір санның артында әр отбасы үшін орны толмас қайғы жатыр.

Мысалды алыстан іздемей-ақ қояйын. Бірде кешкілік уақытта «Саяхат» маңынан таксиге міндім. Көлікте – төрт жолаушымыз, көлік Құлжа тас жолының бойымен келеді. Әлден уақытта көлік бір тоқтап, бір қозғалып, күмәнді баяу жүре бастады. Жүргізушіге қарасам, телефонын рөлдің алдына қойып алып, кино көріп келеді екен. Шошып кеттім де: «Інім, телефоныңды таста да, жолға қара! Бәріміздің үйімізде күтіп отырған бала-шағамыз бар» деп қаталдау дауыспен ескерттім. Жүргізуші сол кезде ғана селк етіп, есін жиғандай болды. Осындай жағдайлар күн сайын болып жатыр, тек көпшілігі байқалмай қалады.

Алматы көшелерінде тәртіпті бақылайтын «Сергек» жүйесі жылдамдықты, жолақтан шығуды анықтайды, бірақ ол жүргізушінің телефонға үңіліп отырғанын көрмейді. Сол себепті, жолдағы бір секундтық алаңдаушылық орны толмас қайғылы апатқа себеп болуы мүмкін. Көліктердің бір-бірін қысып, бос кеңістікке таласып, жүйкені тоздыратын «қисық» кептелістер де дәл осы зейінсіздіктің салдарынан туындайды.

Күні кеше (3 желтоқсанда) түнгі 00.40-та Алатау ауданында жедел жәрдем көлігі мен «Кіа» автокөлігі соқтығысып, екі тараптан да адамдар зардап шекті. Өкінішке қарай, жедел жәрдем бригадасының 23 жастағы фельдшері алған жарақатынан бірнеше сағаттан соң көз жұмды. Артында екі қызы қалғаны әлеуметтік желілерде айтылды. Жедел жәрдемнің қатты соққыдан кейін аударылып кеткен сәті бейнежазбада анық көрінеді. Бұл – бәріміз үшін ауыр, бірақ ойлануға міндеттейтін жағдай. Бір бұрылыс, бір қателік – бір отбасының тағдырын өзгертеді.

Осындай оқиғалардың жиілеп кеткені рөлде телефон қолдануға бақылауды күшейту қажеттігін көрсетеді. Бұл бағыттағы бақылау жұмыстары әлбетте МАИ қызметкерлерінің қызметіне сүйенеді. Бірақ қоғамдық көлік немесе таксилерде де жүргізушінің телефон ұстап отырғанын көрген жолаушылар да үнсіз қалмауы керек. Ескертіңіз, қажет болса, дәлел ретінде фотоға түсіріңіз, көлік нөмірін жазып алыңыз. Бұл – біреуді жазалау емес, адам өмірін қорғау, «Заң мен тәртіп» салтанат құратын қоғамға қосқан үлесіңіз болар еді.

Көлік тізгінінде отырып телефонға үңілу – бұл қазіргі таңдағы қоғамдық қауіп. Өйткені, жүргізуші өзінің ғана емес, қасындағы жолаушының, көшедегі адамның, қарсы бағыттағы көліктің өміріне жауапты. Жол – қателікті кешірмейді. Сондықтан қарапайым ереже әрқайсымыздың санамызда тұруы керек. Ендеше, «Жүргізуші, телефонға емес, жолға қара». Адамның қымбатты өмірі бір-ақ рет беріледі.

ЖАҢА ИННОВАЦИЯ

Алматы қалалық Кардиологиялық орталығында эндоваскулярлық араласулар барысында қолданылатын тамырішілік ультрадыбыстық зерттеу (IVUS) технологиясына арналған «шеберлік сабағы» өтті.

IVUS ТЕХНОЛОГИЯСЫ

мегаполис медицинасында қолданыла бастады

IVUS – коронарлық артериялардың жағдайын егжей-тегжейлі бағалауға мүмкіндік беретін, тамыр қабырғасын визуализациялаудың заманауи әрі жоғары ақпаратты әдісі. Технология морфологиялық өзгерістерді дәлірек анықтауға, стенттеу стратегиясын оңтайландыруға, стенттің орналасуын бақылауға және асқынулар қаупін төмендетуге көмектеседі.

«Шеберлік сабағында» соңғы буындағы, внутрисосудистік ультрадыбыстық зерттеулер жүргізуге арналған жаңа жабдықтың жұмысы таныстырылды. Тың жүйені қытайлық компания жасап шығарған және ТМД елдерінде алғаш рет орнатылып отыр. Компанияның технологиясы тұңғыш рет Алматының Кардиологиялық орталығының клиникалық тәжірибесінде қолданылатын болады. Бұл еліміздегі жоғары технологиялық кардиологиялық көмектің дамуындағы маңызды қадам болды.

«Шеберлік сабағына» Алматы қаласы, Алматы және Қостанай облыстарының жетекші медициналық ұйымдарының кардиологтары, интервенциялық хирургтар және рентгенэндоваскулярлық диагностика мамандары қатысты.

Бағдарлама барысында қатысушылар IVUS жүйесінің техникалық мүмкіндігімен танысып, оны дайындау және пайдалану бойынша оқудан өтті, сондай-ақ технологияның жоспарлы операция кезіндегі процесіне куә болды.

«МЕН СЕНІ СҮЙЕМ, ӨМІР!»

Алматыда зағип әншілер өмірге махаббатын әнмен жеткізді

Ерекше бір жылулыққа толы, жүректерге күш-қуат сыйлаған мәдени іс-шара өтті. «Қазақ соқырлар қоғамы» қоғамдық бірлестігінің Алматы қалалық филиалы және Алматы қаласы Жұмыспен қамту және әлеуметтік бағдарламалар басқармасының ұйымдастыруымен өткен «Мен сені сүйем, Өмір!» атты қалалық ән байқауы – мүмкіндігі шектеулі жандарға арналған мерекелік концерт қана емес, өмірге деген құштарлықтың, рухани күштің, адам жанындағы шексіз мүмкіндіктің айқын көрінісі болды.

(Сурет: автор).

Аяжан СЕРІКҚЫЗЫ

Биылғы байқау «Халықаралық мүгедектер күні» мен «Халықаралық көз мүгедектері күніне» орай ұйымдастырылды. Мақсат – зағип және нашар көретін жандарға өз өнерін көрсетуге мүмкіндік беру, қоғам назарын олар жасай алатын істерге бұру, сондай-ақ инклюзивті мәдениетті дамыту. Өнер – олар үшін тек хобби емес, өмірдің өзі. Іс-шара басталмай жатып-ақ зал ішінде ерекше толқу сезілді. Жиналған қонақтар мен қала тұрғындары сахнаға шығады деп күтілген өнерпаздардың қуанышын бөлісуге асыққандай. Ал сахна сыртында өз кезегін күтіп тұрған қатысушылардың жүзінде қобалжу да, сенім де, дайындықтың нық ізі де байқалды.

Көпшілігі музыкаға бала күнінен әуестенген. Бірі – гитарамен ән орындады, бірі – эстрадалық бағытта, енді бірі – классикалық шығармаларды шеберлікпен жеткізді. Бұл жандардың өнерін тамашалап, қолдау көрсетуге танымал өнер иелері де келді. Айжан Нұрмағамбетова мен Бек Оралбеков қазылар алқасы ретінде әділ бағасын беріп, жеңімпаздарға сыйлықтарды табыстады. Ұйымдастырушылардың айтуынша, мұндай шаралар қатысушыларға ғана емес, қоғамның өзіне де ауадай қажет.

«Біздің мақсат – зағип жандарды аяу емес, олардың мүмкіндігін көрсету. Олар бізден әлдеқайда жігерлі, қайсар. Сондықтан мұндай іс-шараларды тұрақты түрде өткізуді қолға алып келеміз. Келесі жылы осы байқауды филиалдар арасында кеңейтіп, республикалық деңгейге шығаруды жоспарлап отырмыз. Алдыңғы жылы да дәл осы іс-шара өткен болатын. Сол кезде бас жүлде алған қатысушылларды биыл қайта қоспауды жөн көрдік. Бүгін 13 қатысушы өнер көрсетеді. Жеңімпаздарға ақшалай сыйлықтар табысталады. Бас жүлде – 200 000 теңге, бірінші орын – 150 000 теңге, екінші орын – әрқайсысына 100 000 теңгеден екі жеңімпазға, ал үшінші орын – үш қатысушыға 50 000 теңгеден беріледі», – дейді «Қазақ зағиптар қоғамы» қоғамдық бірлестігінің филиал басшысы Алтынай Қоңыратбайқызы.

Байқау барысында әрбір қатысушы өз құлшынысы мен жан дүниесін жүрек тербейтін әндер арқылы көрсетті. Бірі – ата-анасына алғыс арнады, бірі – туған жерді жырлады, енді бірі – өмірді өз көздерімен көруді аңсайтындарын өздерінің авторлық әндерімен жеткізді. Байқаудың атауы кездейсоқ қойылмаған. «Мен сені сүйем, Өмір!» – бұл зағип жандардың өмірге деген ұстанымы іспетті. Олар үшін өмір – күрделі, кедергілерге толы, бірақ сонымен бірге әсем әуенге толы, шексіз мүмкіндік әлемі.

СӘТТІ КӨМЕК

№4 қалалық клиникалық аурухананың қабылдау бөлімінe иығы мен шынтақ сүйегі сынған 78 жастағы пациент келіп түсті.

ДӘРІГЕРГЕ ДӘН РИЗА

78 жастағы әжеге шұғыл ота жасалды

Жарақаттың сипаты мен консервативті емдеу кезіндегі жоғары асқыну қаупін ескере отырып, қабылдау бөлімінің меңгерушісі, травматолог Магадин Хайроев анестезиологтар тобымен бірге шұғыл түрде ота жасау қажеттігі туралы шешім қабылдады. Ота сәтті өтіп, бүгінде әжей үйіне шығуға дайындалып жатыр.

Пациент Людмила Битюкованың немересінің айтуынша, әжесі үй шаруасы кезінде қолын сындырып алған. Бұған дейін де бірнеше рет сүйегі сынған екен, алайда жасы келген әйел отаның қажеттігіне күмәнданып, қайта жасалатын наркоздан қауіптенген болып шықты. Бірнеше күн бойы консервативті ем жүргізілген. Бірақ науқастың қолының жағдайы нашарлай бастаған – ісік ұлғайып, ауырсынуы басылмаған.

«Дәрігер бәрін бірден өте сауатты түсіндірді: мұндай сынықтар оның жасында дұрыс бітпейді, ал айлар бойы гипспен жүру – үлкен кісіге тек қана азап. 15 минуттық әңгімеден кейін әжем еш күмәнсіз отаға келісті. Біз тез дайындықтан өттік, көрсеткіштері жақсы болды, ота да жақсы өтті. Дәрігердің кәсібилігі мен пациентпен сөйлесе білу қабілеті үшін шын жүректен алғыс білдіреміз. Бұл дәрігерді міндетті түрде Алматының ең жақсы мамандарының тізіміне қосамын», – дейді кейуананың немересі.

КОНФЕРЕНЦИЯ

«ZDRAVEXPERT» –

пациент пен дәрігер құқығын қорғайтын платформа

Алматыда медицина мен сот ісінің ортақ қызметін талқылаған алғашқы халықаралық конференция өтті. Оны «ZdravAtameken» денсаулық сақтау субъектілерінің ассоциациясы мен Қазақ ұлттық медицина университетінің Жалпы медицина мектебі бірлесіп ұйымдастырды. Конференция «Тәуелсіз медициналық және сот сараптамасы: халықаралық стандарттар, тәжірибе және өзара іс-қимыл» атты тақырыпты көтерді.

Алқалы жиынға «ZdravExpert» тәуелсіз сарапшылар қауымдастығы, Ұлттық медициналық қауымдастық, «ZdravAtameken» азаматтық қорғау және денсаулық сақтау ұлттық орталығы қолдау көрсетті.

Конференция жұмысына құқық қорғау органдарының өкілдері, заңгерлер, сот-медициналық сарапшылар, криминалистер, оқытушы патологоанатомдар, профессор-адвокаттар, медициналық жоғары оқу орындарының құрамы, практик дәрігерлер, клиникалық фармакологтар, сондай-ақ Болгария, Қырғызстан, Ресей, Өзбекстанның сала мамандары қатысты. Басқосуға еліміздің өзге өңірлерінен де сарапшылар онлайн қосылып отырды.

«Біздің мақсат – түрлі мемлекеттің беделді дәрігерлері мен сарапшыларының күшін біріктіріп, азаматтардың сапалы медициналық көмек алудағы құқығын қорғау, сондай-ақ тәуелсіз халықаралық сарапшылар тізілімін қалыптастыратын, осы жобаны жүзеге асыруға мүмкіндік беретін негізгі құжаттарды әзірлейтін ұйымдастырушылық платформа құру. Бұл бастаманы Халықаралық медициналық қауымдастық биылғы қыркүйекте Болгарияда өткен ірі халықаралық конференцияда қолдаған болатын», – дейді «ZdravExpert» халықаралық медициналық этика және құқық комитетінің төрағасы Айжан Садықова.

Басқосуда жаңа комитет қызметінің мақсат-мүддесі, ұстанамы, өзара іс-қимыл мәселелері талқыланды. Сондай-ақ, сот-медициналық сараптама жүргізу процестерін оңтайландыру тетіктері ұсынылды. Сөз алған спикерлер пациенттердің құқығы тапталған жағдайда тәуелсіз медициналық және заңдық көмек алу мүмкіндігі мүлдем жоқтығы айтылды. Медицина кадрларының әлеуметтік тұрғыда қорғалмауы, кейбір медпрепараттардың сапасыздығы, тіпті керекті дәрі-дәрмектің, заманауи аппараттардың болмауы да пациентке сапалы һәм сауатты қызмет көрсетуге қолбайлау болатынын да тілге тиек етті. Спикерлер тарапынан тұрғындардың да өз денсаулығы үшін жеке жауапкершілігін сезіну тұрғысындағы сауаты төмендеу деген пікірлер де қозғалды.

МАМАН МІНБЕРІ

Елімізде ересектердің шамамен, 21–22%-ы шылым шегеді. Ерлер арасында бұл көрсеткіш – 38%, әйелдер арасында 6–10%-ды құрайды. Ал 13–15 жастағы жасөспірімдердің 3%-ы тұрақты түрде темекі шегетіні анықталған.

ТЕМЕКІ ӨКПЕ ТІНІН БҰЗАДЫ

Біз темекінің өкпенің қатерлі ісігіне, инфаркт және инсультке шалдықтыратыны жайлы жиі естиміз. Бірақ тоқтаусыз дамитын өкпенің созылмалы обструктивті ауруына (ӨСОА) мән бере бермейміз. Шылымқорлардың 90%-ға жуығы күн сайын орта есеппен 11–12 тал темекі шегеді. Бұл дерек темекі шегудің денсаулыққа төндіріп отырған үлкен қауіп екенін көрсетеді.

«Өкпенің созылмалы обструктивті ауруы – бұл тыныс алу жүйесінің созылмалы қабынуы. Онда тыныс жолдары тарылып, өкпе тіні бұзылады. Ауру біртіндеп дамиды және ұзақ уақыт бойы байқалмауы мүмкін. Бұл кесел екі негізгі жағдайды қамтиды: созылмалы бронхит – қақырықты тұрақты жөтел және өкпе эмфиземасы, яғни альвеол қабырғаларының бұзылуы. Екі жағдай да тыныс алу қиындап, ағзада оттегі жетіспеушілігі байқалады», – дейді Кардиология және ішкі аурулар ҒЗИ №2 терапия бөлімшесінің пульмонолог дәрігері Аида Жәділ.

Ауру асқынған сайын адамға тыныс алу тіпті тыныштықта да қиынға соғады.

ӨСОА-ны толық емдеу мүмкін емес. Бірақ темекіні тастау – аурудың дамуын баяулататын шешуші қадам; дәрі-дәрмек терапиясы ауру белгілерін бақылауда ұстауға көмектеседі; тыныс алу жаттығулары, дұрыс тамақтану және вакцинация (мысалы, тұмау мен пневмококкқа қарсы) өмір сапасын айтарлықтай жақсартады.

Бетті әзірлеген Нұржамал ӘЛІШ.

ШЕШІМ

Алматы қаласы мәслихаты шешімін мемлекеттік тіркеу туралы
АҚПАРАТ

Алматы қаласы мәслихатының 2025 жылғы 28 қарашадағы №262 шешімі Қазақстан Республикасы нормативтік құқықтық актілерінің эталондық бақылау банкінің мемлекеттік тізілімінде электрондық түрде 2025 жылғы 9 желтоқсанда № 218225 болып тіркелді.

ШЕШІМ
2025 жылғы 28 қарашадағы №262

Алматы қаласы мәслихатының 2024 жылғы 6 желтоқсандағы №183 «Алматы қаласының 2025–2027 жылдарға арналған бюджеті туралы» шешіміне өзгерістер енгізу туралы

Алматы қаласының мәслихаты **ШЕШТІ**:

1. Алматы қаласы мәслихатының 2024 жылғы 6 желтоқсандағы №183 «Алматы қаласының 2025–2027 жылдарға арналған бюджеті туралы» шешіміне келесі өзгерістер енгізілсін:

1-тармақ жаңа редакцияда жазылсын:

«1. Алматы қаласының 2025-2027 жылдарға арналған бюджеті осы шешімнің 1, 2 және 3-қосымшаларына сәйкес, оның ішінде 2025 жылға келесі көлемдерде бекітілсін:

1) кірістер – 2 253 926 897,2 мың теңге, оның ішінде:
салықтық түсімдер – 2 012 384 974,9 мың теңге;
салықтық емес түсімдер – 65 946 382,2 мың теңге;
негізгі капиталды сатудан түсетін түсімдер – 8 498 410,1 мың теңге;
трансферттер түсімдері – 167 097 130 мың теңге;
2) шығындар – 2 220 710 990,6 мың теңге;
3) таза бюджеттік кредиттеу – 47 467 675 мың теңге;
4) қаржы активтерімен операциялар бойынша сальдо – 56 873 392 мың теңге, оның ішінде:
қаржы активтерін сатып алу – 59 523 392 мың теңге;
5) бюджет тапшылығы (профициті) – 71 125 160,4 мың теңге;
6) бюджет тапшылығын қаржыландыру (профициті пайдалану) – 71 125 160,4 мың теңге»;

6-тармақ жаңа редакцияда жазылсын:

«6. Қала бюджетінде жалпы сипаттағы мемлекеттік қызметтерді қаржыландыру 27 540 108 мың теңге сомасында бекітілсін»;

7-тармақ жаңа редакцияда жазылсын:

«7. Қорғаныс шығындары 26 958 389 мың теңге сомасында бекітілсін»;

8-тармақ жаңа редакцияда жазылсын:

«8. Қоғамдық тәртіпті, қауіпсіздікті, құқықтық, сот, қылмыстық-атқару қызметті қамтамасыз ету бойынша шығындар 50 480 206 мың теңге сомасында бекітілсін»;

9-тармақ жаңа редакцияда жазылсын:

«9. Білім беру шығындары 635 515 772 мың теңге сомасында бекітілсін»;

10-тармақ жаңа редакцияда жазылсын:

«10. Денсаулық сақтау шығындары 89 414 475 мың теңге сомасында бекітілсін»;

11-тармақ жаңа редакцияда жазылсын:

«11. Әлеуметтік көмек және әлеуметтік қамтамасыз ету шығындары 69 655 202 мың теңге сомасында бекітілсін»;

12-тармақ жаңа редакцияда жазылсын:

«12. Тұрғын үй-коммуналдық шаруашылық шығындары 512 458 258 мың теңге сомасында бекітілсін»;

13-тармақ жаңа редакцияда жазылсын:

«13. Мәдениет, спорт, туризм және ақпараттық кеңістік 102 167 679 мың теңге сомасында бекітілсін»;

14-тармақ жаңа редакцияда жазылсын:

«14. Отын-энергетика кешеніне және жер қойнауын пайдалану шығындары 21 467 265 мың теңге сомасында бекітілсін»;

15-тармақ жаңа редакцияда жазылсын:

«15. Ауыл шаруашылығы, су, орман, балық шаруашылығы, ерекше қорғалатын табиғи аймақтардың, қоршаған орта мен жануарлар әлемін қорғау, жер қатынастары шығындары 44 206 491 мың теңге сомасында бекітілсін»;

16-тармақ жаңа редакцияда жазылсын:

«16. Өнеркәсіп, сәулет, қала құрылысы және құрылыс қызметтеріне шығындар 7 365 821 мың теңге сомасында бекітілсін»;

17-тармақ жаңа редакцияда жазылсын:

«17. Көлік және коммуникация шығындары 339 151 106 мың теңге сомасында бекітілсін»;

18-тармақ жаңа редакцияда жазылсын:

«18. Басқа да шығындар 136 642 712 мың теңге сомасында бекітілсін»;

көрсетілген шешімнің 1-қосымшасы осы шешімнің қосымшасына сәйкес жаңа редакцияда жазылсын.

2. Осы шешім 2025 жылдың 1 қаңтарынан бастап қолданысқа енгізіледі.

Алматы қаласы мәслихатының төрағасы М.ОТЫНШИЕВ

Алматы қаласы мәслихатының 2025 жылғы 28 қарашадағы №262 шешіміне қосымша

Алматы қаласы мәслихатының 2024 жылғы 6 желтоқсандағы №183 шешіміне 1-қосымша

Алматы қаласының 2025 жылға арналған бюджеті

Санаты	Сыныбы	Ішкі сыныбы	Специфика	Атауы	Сомасы, мың теңге
1				2	3
				I. Кірістер	2 253 926 897,2
1				Салықтық түсімдер	2 012 384 974,9
	01			Табыс салығы	1 432 846 725,6
		1		Корпоративтік табыс салығы	651 052 541,0
		2		Жеке табыс салығы	781 794 184,6
	03			Әлеуметтік салық	403 603 962,0
		1		Әлеуметтік салық	403 603 962,0
	04			Меншікке салынатын салықтар	71 738 046,8
		1		Мүлікке салынатын салықтар	43 799 549,0
		3		Жер салығы	3 969 029,0
		4		Көлік құралдарына салынатын салық	23 964 609,7
		5		Бірыңғай жер салығы	4 859,1
	05			Тауарларға, жұмыстарға және көрсетілетін қызметтерге салынатын ішкі салықтар	70 140 454,2
		2		Акциздер	21 100 222,5
		3		Табиғи және басқа да ресурстарды пайдаланғаны үшін түсетін түсімдер	11 373 161,4
		4		Кәсіпкерлік және кәсіби қызметті жүргізгені үшін алынатын алымдар	37 667 070,3
	07			Басқа да салықтар	9 306,3
		1		Басқа да салықтар	9 306,3
	08			Заңдық маңызы бар әрекеттерді жасағаны және (немесе) оған уәкілеттігі бар мемлекеттік органдар немесе лауазымды адамдар құжаттар бергені үшін алынатын міндетті төлемдер	34 046 480,0
		1		Мемлекеттік баж	34 046 480,0
2				Салықтық емес түсімдер	65 946 382,2
	01			Мемлекеттік меншіктен түсетін кірістер	5 212 117,0
		1		Мемлекеттік кәсіпорындардың таза кірісі бөлігінің түсімдері	828 866,0
		3		Мемлекет меншігіндегі акциялардың мемлекеттік пакеттеріне дивиденттер	623 023,2
		4		Мемлекет меншігіндегі заңды тұлғалардағы қатысу үлесіне кірістер	357 410,2
		5		Мемлекет меншігіндегі мүлікті жалға беруден түсетін кірістер	2 643 075,0
		6		Бюджет қаражатын банк шоттарына орналастырғаны үшін сыйақылар	713 486,5
		7		Мемлекеттік бюджеттен берілген кредиттер бойынша сыйақылар	46 256,1
	02			Мемлекеттік бюджеттен қаржыландырылатын мемлекеттік мекемелердің тауарларды (жұмыстарды, көрсетілетін қызметтерді) өткізуінен түсетін түсімдер	7 931,4
		1		Мемлекеттік бюджеттен қаржыландырылатын мемлекеттік мекемелердің тауарларды (жұмыстарды, көрсетілетін қызметтерді) өткізуінен түсетін түсімдер	7 931,4
	03			Мемлекеттік бюджеттен қаржыландырылатын мемлекеттік мекемелер ұйымдастыратын мемлекеттік сатып алуды өткізуден түсетін ақша түсімдері	62 991,7
		1		Мемлекеттік бюджеттен қаржыландырылатын мемлекеттік мекемелер ұйымдастыратын мемлекеттік сатып алуды өткізуден түсетін ақша түсімдері	62 991,7
	04			Мемлекеттік бюджеттен қаржыландырылатын, сондай-ақ Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкінің бюджетінен (шығыстар сметасынан) ұсталатын және қаржыландырылатын мемлекеттік мекемелер салатын айыппұлдар, өсімпұлдар, санкциялар, өндіріп алулар	50 305 980,4
		1		Мұнай секторы ұйымдарынан түсетін, бюджеттен тыс қорларға түсетін түсімдерді қоспағанда, мемлекеттік бюджеттен қаржыландырылатын, сондай-ақ Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкінің бюджетінен (шығыстар сметасынан) ұсталатын және қаржыландырылатын мемлекеттік мекемелер салатын айыппұлдар, өсімпұлдар, санкциялар, өндіріп алулар	50 305 980,4
	06			Басқа да салықтық емес түсімдер	10 357 361,7
		1		Басқа да салықтық емес түсімдер	10 357 361,7
3				Негізгі капиталды сатудан түсетін түсімдер	8 498 410,1
	01			Мемлекеттік мекемелерге бекітілген мемлекеттік мүлікті сату	2 839 214,0
		1		Мемлекеттік мекемелерге бекітілген мемлекеттік мүлікті сату	2 839 214,0
	03			Жерді және материалдық емес активтерді сату	5 659 196,1
		1		Жерді сату	4 725 425,3
		2		Материалдық емес активтерді сату	933 770,8
4				Трансферттердің түсімдері	167 097 130,0
	02			Мемлекеттік басқарудың жоғары тұрған органдарынан түсетін трансферттер	167 097 130,0
		1		Республикалық бюджеттен түсетін трансферттер	167 097 130,0

Функционалдық топ	Функционалдық кіші топ	Бюджеттік бағдарламалардың әкімшісі	Бағдарлама	Атауы	Сомасы, мың теңге
				II. Шығындар	2 220 710 990,6
01				Жалпы сипаттағы мемлекеттік қызметтер	27 540 108,0
		111		Республикалық маңызы бар қала, астана мәслихатының аппараты	372 282,0
			001	Республикалық маңызы бар қала, астана мәслихатының қызметін қамтамасыз ету	372 282,0
		121		Республикалық маңызы бар қала, астана әкімінің аппараты	5 095 977,0
			001	Республикалық маңызы бар қала, астана әкімінің қызметін қамтамасыз ету	5 092 351,0
			003	Мемлекеттік органның күрделі шығыстары	3 626,0
		123		Қаладағы аудан әкімінің аппараты	7 817 579,0
			001	Қаладағы аудан әкімінің қызметін қамтамасыз ету жөніндегі қызметтер	6 238 704,0
			022	Мемлекеттік органның күрделі шығыстары	1 578 875,0
		362		Республикалық маңызы бар қаланың, астананың ішкі саясат басқармасы	275 686,0
			013	Республикалық маңызы бар қала, астана Қазақстан халқы Ассамблеясының қызметін қамтамасыз ету	275 686,0
		379		Республикалық маңызы бар қаланың, астананың тексеру комиссиясы	1 017 966,0
			001	Республикалық маңызы бар қаланың, астананың тексеру комиссиясының қызметін қамтамасыз ету жөніндегі қызметтер	980 395,0
			003	Мемлекеттік органның күрделі шығыстары	37 571,0
		318		Республикалық маңызы бар қаланың, астананың мемлекеттік активтер басқармасы	7 929 957,0
			001	Жергілікті деңгейде коммуналдық мүлікті және мемлекеттік сатып алу саласындағы мемлекеттік саясатты іске асыру жөніндегі қызметтер	702 149,0
			010	Жекешелендіру, коммуналдық меншікті басқару, жекешелендіруден кейінгі қызмет және осыған байланысты дауларды реттеу	1 356 992,0
			011	Коммуналдық меншікке түскен мүлікті есепке алу, сақтау, бағалау және сату	43 777,0
			014	Мемлекеттік органның күрделі шығыстары	62 444,0
			028	Коммуналдық меншікке мүлікті сатып алу	5 764 595,0
		523		Республикалық маңызы бар қаланың, астананың экономика және қаржы басқармасы	2 862 684,0
			001	Экономикалық саясатты, мемлекеттік жоспарлау жүйесін қалыптастыру және дамыту, жергілікті бюджетті атқару саласындағы мемлекеттік саясатты іске асыру жөніндегі қызметтер	2 570 443,0
			002	Салық салу мақсатында мүлікті бағалауды жүргізу	89 659,0
			004	Мемлекеттік органның күрделі шығыстары	13 350,0
			061	Бюджеттік инвестициялар және мемлекеттік-жекешелік әріптестік, оның ішінде концессия мәселелері жөніндегі құжаттаманы сараптау және бағалау	189 232,0
		369		Республикалық маңызы бар қаланың, астананың дін істері басқармасы	2 167 977,0
			001	Жергілікті деңгейде дін қызметі саласындағы мемлекеттік саясатты іске асыру жөніндегі қызметтер	1 684 796,0
			003	Мемлекеттік органның күрделі шығыстары	2 501,0
			005	Өңірде діни ахуалды зерделеу және талдау	480 680,0
02				Қорғаныс	26 958 389,0
		515		Республикалық маңызы бар қаланың, астананың жұмылдыру дайындығы, аумақтық және азаматтық қорғаныс басқармасы	2 733 339,0
			003	Жалпыға бірдей әскери міндетті атқару шеңберіндегі іс-шаралар	202 993,0
			004	Аумақтық қорғанысты даярлау және республикалық маңызы бар қаланың, астананың аумақтық қорғаныс	2 158 398,0
			005	Жұмылдыру дайындығы және республикалық маңызы бар қаланы, астананы жұмылдыру	371 948,0
		373		Республикалық маңызы бар қаланың, астананың құрылыс басқармасы	1 000 000,0
			030	Жұмылдыру дайындығы және төтенше жағдайлар объектілерін дамыту	1 000 000,0
		387		Республикалық маңызы бар қаланың, астананың бюджетінен қаржыландырылатын табиғи және техногендік сипаттағы төтенше жағдайлар, азаматтық қорғаныс саласындағы органдардың аумақтық органы	12 876 567,0
			003	Аумақтық органның және ведомстволық бағынысты мемлекеттік мекемелердің күрделі шығыстары	2 694 527,0
			004	Республикалық маңызы бар қаланың, астананың азаматтық қорғаныс іс-шаралары	192 657,0
			005	Республикалық маңызы бар қала, астана ауқымындағы төтенше жағдайлардың алдын-алу және жою	9 989 383,0
		515		Республикалық маңызы бар қаланың, астананың жұмылдыру дайындығы, аумақтық және азаматтық қорғаныс басқармасы	10 348 483,0
			001	Жергілікті деңгейде жұмылдыру дайындығы, аумақтық және азаматтық қорғаныс саласындағы мемлекеттік саясатты іске асыру жөніндегі қызметтер	1 242 499,0
			011	Мемлекеттік органның күрделі шығыстары	1 675 427,0
			006	Республикалық маңызы бар қалалар, астана ауқымындағы төтенше жағдайлардың алдын алу және оларды жою	7 150 557,0
			032	Ведомстволық бағыныстағы мемлекеттік мекемелер мен ұйымдардың күрделі шығыстары	280 000,0
03				Қоғамдық тәртіп, қауіпсіздік, құқықтық, сот, қылмыстық-атқару қызметі	50 480 206,0
		352		Республикалық маңызы бар қаланың, астананың бюджетінен қаржыландырылатын атқарушы ішкі істер органы	42 428 968,0
			001	Республикалық маңызы бар қала, астана аумағында қоғамдық тәртіп пен қауіпсіздікті сақтау саласындағы мемлекеттік саясатты іске асыру жөніндегі қызметтер қамтамасыз ету	37 182 166,0
			003	Қоғамдық тәртіпті қорғауға қатысатын азаматтарды көтермелеу	18 000,0
			007	Мемлекеттік органның күрделі шығыстары	5 228 802,0
		373		Республикалық маңызы бар қаланың, астананың құрылыс басқармасы	9 488,0
			021	Қоғамдық тәртіп және қауіпсіздік объектілерін салу	9 488,0
		328		Республикалық маңызы бар қаланың, астананың Жол қозғалысы және жолаушылар көлігін ұйымдастыру басқармасы	8 041 750,0
			004	Елді мекендерде жол қозғалысы қауіпсіздігін қамтамасыз ету	8 041 750,0
04				Білім беру	635 515 772,0
		123		Қаладағы аудан әкімінің аппараты	37 223 446,0
			029	Мектепке дейінгі тәрбиелеу мен оқыту, оның ішінде мектепке дейінгі тәрбиелеу мен оқыту ұйымдарының қызметін қамтамасыз ету	37 223 446,0
		360		Республикалық маңызы бар қаланың, астананың білім басқармасы	50 960 824,0
			034	Мектепке дейінгі тәрбие мен оқыту	50 960 824,0
		373		Республикалық маңызы бар қаланың, астананың құрылыс басқармасы	18 615 440,0
			006	Алматы қаласында мектепке дейінгі ұйымдарды сейсмикалық күшейту	5 402 471,0
			037	Мектепке дейінгі тәрбие және оқыту объектілерін салу және реконструкциялау	13 212 969,0
		323		Республикалық маңызы бар қаланың, астананың спорт басқармасы	10 208 057,0
			006	Балалар мен жасөспірімдерге спорт бойынша қосымша білім беру	8 683 163,0
			007	Мамандандырылған білім беру ұйымдарында спорттағы дарынды балаларға жалпы білім беру	1 524 894,0
		360		Республикалық маңызы бар қаланың, астананың білім басқармасы	264 843 820,0
			003	Жалпы білім беру	62 800 812,0
			004	Арнаулы білім беру бағдарламалары бойынша жалпы білім беру	8 574 375,0
			005	Мамандандырылған білім беру ұйымдарында дарынды балаларға жалпы білім беру	2 711 359,0
			008	Балаларға қосымша білім беру	12 051 081,0
			019	Республикалық маңызы бар қаланың, астананың мемлекеттік білім беру мекемелеріне жұмыстағы жоғары көрсеткіштері үшін гранттар беру	68 000,0
			040	Мемлекеттік орта білім беру ұйымдарында жан басына шаққандағы қаржыландыруды іске асыруға	154 865 387,0
			204	Жеке орта білім беру ұйымдарында мемлекеттік білім беру тапсырысын орналастыру	23772806
		373		Республикалық маңызы бар қаланың, астананың құрылыс басқармасы	163 727 629,0
			027	Алматы қаласында орта білім беру объектілерін сейсмикалық күшейту	5 252 922,0
			028	Бастауыш, негізгі орта және жалпы орта білім беру объектілерін салу және реконструкциялау	41 372 937,0
			069	Қосымша білім беру объектілерін салу және реконструкциялау	20 270 981,0
			205	«Жайлы мектеп» пилоттық ұлттық жобасы шеңберінде бастауыш, негізгі орта және жалпы орта білім беру объектілерін салу	96 830 789,0
		339		Республикалық маңызы бар қаланың, астананың қоғамдық денсаулық сақтау басқармасы	3 609 627,0
			043	Техникалық және кәсіптік, орта білімнен кейінгі білім беру ұйымдарында мамандар даярлау	3 609 627,0
		360		Республикалық маңызы бар қаланың, астананың білім басқармасы	51 670 738,0
			024	Техникалық және кәсіптік білім беру ұйымдарында мамандар даярлау	51 670 738,0

		373		Республикалық маңызы бар қаланың, астананың құрылыс басқармасы	7 381 948,0
			046	Техникалық және кәсіптік, орта білімнен кейінгі білім беру объектілерін салу және реконструкциялау	7 381 948,0
		121		Республикалық маңызы бар қала, астана әкімінің аппараты	10 965,0
			019	Сайлау процесіне қатысушыларды оқыту	10 965,0
		339		Республикалық маңызы бар қаланың, астананың қоғамдық денсаулық сақтау басқармасы	227 539,0
			003	Кадрлардың біліктілігін арттыру және оларды қайта даярлау	227 539,0
		339		Республикалық маңызы бар қаланың, астананың қоғамдық денсаулық сақтау басқармасы	1 025 877,0
			057	Жоғары, жоғары оқу орнынан кейінгі білімі бар мамандар даярлау және білім алушыларға әлеуметтік қолдау көрсету	1 025 877,0
		360		Республикалық маңызы бар қаланың, астананың білім басқармасы	26 009 862,0
			001	Жергілікті деңгейде білім беру саласындағы мемлекеттік саясатты іске асыру жөніндегі қызметтер	751 490,0
			006	Республикалық маңызы бар қаланың, астананың мемлекеттік білім беру ұйымдарында білім беру жүйесін ақпараттандыру	1 928 767,0
			007	Республикалық маңызы бар қаланың, астананың мемлекеттік білім беру мекемелер үшін оқулықтар мен оқу-әдістемелік кешендерді сатып алу және жеткізу	4 449 787,0
			009	Республикалық маңызы бар қала, астана ауқымындағы мектеп олимпиадаларын және мектептен тыс іс-шараларды өткізу	1 099 370,0
			013	Балалар мен жасөспірімдердің психикалық денсаулығын зерттеу және халыққа психологиялық-медициналық-педагогикалық консультациялық көмек көрсету	2 882 445,0
			014	Дамуында проблемалары бар балалар мен жасөспірімдердің оңалту және әлеуметтік бейімдеу	417 445,0
			021	Жетім баланы (жетім балаларды) және ата-анасының қамқорлығынсыз қалған баланы (балаларды) күтіп-ұстауға қорғаншыға (қамқоршыға) берілетін ай сайынғы ақшалай қаражат төлемдері	406 107,0
			027	Жетім баланы (жетім балаларды) және ата-анасының қамқорлығынсыз қалған баланы (балаларды) асырап алған Қазақстан азаматтарына берілетін біржолғы ақшалай қаражат төлемі	2 290,0
			067	Ведомстволық бағыныстағы мемлекеттік мекемелер мен ұйымдардың күрделі шығыстары	13 766 319,0
			069	Балалар құқығын қорғау саласында іс шаралар өткізу	305 842,0
05				Денсаулық сақтау	89 414 475,0
		339		Республикалық маңызы бар қаланың, астананың қоғамдық денсаулық сақтау басқармасы	13 898 636,0
			006	Ана мен баланы қорғау жөніндегі көрсетілетін қызметтер	351 061,0
			007	Салауатты өмір салтын насихаттау	65 362,0
			017	Қаржы лизингі шарттарында сатып алынған санитариялық көлік және сервистік қызмет көрсетуді талап ететін медициналық бұйымдар бойынша лизинг төлемдерін өтеу	1 247 993,0
			041	Республикалық маңызы бар қаланың, астананың жергілікті өкілдік органдарының шешімі бойынша тегін медициналық көмектің кепілдік берілген көлемімен қосымша қамтамасыз ету	12 234 220,0
		373		Республикалық маңызы бар қаланың, астананың құрылыс басқармасы	37 508 904,0
			009	Алматы қаласында денсаулық сақтау объектілерін сейсмикалық күшейту	1 347 927,0
			038	Денсаулық сақтау объектілерін салу және реконструкциялау	36 160 977,0
		339		Республикалық маңызы бар қаланың, астананың қоғамдық денсаулық сақтау басқармасы	4 741 372,0
			027	Халыққа иммундық профилактика жүргізу үшін вакциналарды және басқа медициналық иммундық биологиялық препараттарды орталықтандырылған сатып алу және сақтау	4 741 372,0
		339		Республикалық маңызы бар қаланың, астананың қоғамдық денсаулық сақтау басқармасы	598 233,0
			039	Денсаулық сақтау субъектілерінің қосымша медициналық көмектің көлемін көрсетуі, Call-орталықтардың қызметтер көрсетуі және өзге де шығыстар	598 233,0
		339		Республикалық маңызы бар қаланың, астананың қоғамдық денсаулық сақтау басқармасы	54 060,0
			029	Республикалық маңызы бар қаланың, астананың арнайы медициналық жабдықтау базалары	54 060,0
		339		Республикалық маңызы бар қаланың, астананың қоғамдық денсаулық сақтау басқармасы	32 613 270,0
			001	Жергілікті деңгейде денсаулық сақтау саласындағы мемлекеттік саясатты іске асыру жөніндегі қызметтер	1 152 401,0
			008	Қазақстан Республикасында ЖИТС профилактикасы және оған қарсы күрес жөніндегі іс-шараларды іске асыру	93 806,0
			016	Азаматтарды елді мекеннен тыс жерлерде емделу үшін тегін және жеңілдетілген жол жүрумен қамтамасыз ету	11 563,0
			018	Денсаулық сақтау саласындағы ақпараттық талдамалық қызметтер	224 630,0
			030	Мемлекеттік органдардың күрделі шығыстары	4 868,0
			033	Медициналық денсаулық сақтау ұйымдарының күрделі шығыстары	31 126 002,0
06				Әлеуметтік көмек және әлеуметтік қамсыздандыру	69 655 202,0
		123		Қаладағы аудан әкімінің аппараты	1 342 462,0
			056	Мемлекеттік атаулы әлеуметтік көмек	1 342 462,0
		355		Республикалық маңызы бар қаланың, астананың жұмыспен қамту және әлеуметтік бағдарламалар басқармасы	11 834 952,0
			014	Жалпы үлгідегі медициналық-әлеуметтік мекемелерде (ұйымдарда), арнаулы әлеуметтік қызмет көрсету орталықтарында, әлеуметтік қызмет көрсету орталықтарында қарттар мен мүгедектігі бар адамдарға арнаулы әлеуметтік қызметтер көрсету	2 918 325,0
			020	Психоневрологиялық медициналық-әлеуметтік мекемелерде (ұйымдарда), арнаулы әлеуметтік қызметтер көрсету орталықтарында, әлеуметтік қызмет көрсету орталықтарында психоневрологиялық аурулармен ауыратын мүгедектігі бар адамдар үшін арнаулы әлеуметтік қызметтер көрсету	4 393 429,0
			021	Оңалту орталықтарында қарттарға, мүгедектігі бар адамдарға, оның ішінде мүгедектігі бар балаларға арнаулы әлеуметтік қызметтер көрсету	1 461 706,0
			022	Балалар психоневрологиялық медициналық-әлеуметтік мекемелерінде (ұйымдарда), арнаулы әлеуметтік қызметтер көрсету орталықтарында, әлеуметтік қызметтер көрсету орталықтарында психоневрологиялық патологиялары бар мүгедектігі бар балалар үшін арнаулы әлеуметтік қызметтер көрсету	2 400 197,0
			029	Мүгедектігі бар адамдарды жұмысқа орналастыру үшін арнайы жұмыс орындарын құруға жұмыс берушінің шығындарын субсидиялау	1 353,0
			064	Еңбек мобильділігі орталықтары мен мансап орталықтарының жұмыспен қамту мәселелері жөніндегі азаматтарды әлеуметтік қолдау бойынша қызметін қамтамасыз ету	654 941,0
			076	Әлеуметтік қорғау саласында жартылай стационар жағдайында арнаулы әлеуметтік қызметтер көрсету	5 001,0
		360		Республикалық маңызы бар қаланың, астананың білім басқармасы	1 900 239,0
			016	Жетім балаларды, ата-анасының қамқорлығынсыз қалған балаларды әлеуметтік қамсыздандыру	1 432 534,0
			037	Әлеуметтік сауықтандыру	467 705,0
		373		Республикалық маңызы бар қаланың, астананың құрылыс басқармасы	1 200 000,0
			039	Әлеуметтік қамтамасыз ету объектілерін салу және реконструкциялау	1 200 000,0
		123		Қаладағы аудан әкімінің аппараты	23 889 586,0
			003	Мұқтаж азаматтарға үйінде әлеуметтік көмек көрсету	2 113 316,0
			030	Тұрғын үй көмегін көрсету	25 016,0
			031	Жергілікті өкілетті органдардың шешімі бойынша мұқтаж азаматтардың жекелеген санаттарына әлеуметтік көмек көрсету	5 596 448,0
			033	Оңалтудың жеке бағдарламасына сәйкес мұқтаж мүгедектігі бар адамдарды міндетті гигиеналық құралдармен қамтамасыз ету, қозғалуға қиындығы бар бірінші топтағы мүгедектігі бар адамдарға жеке көмекшінің және есту бойынша мүгедектігі бар адамдарға қолмен көрсететін тіл маманының қызметтерін ұсыну	9 722 915,0
			035	Мүгедектігі бар адамдарды әлеуметтік қолдау	6 431 891,0
		328		Республикалық маңызы бар қаланың, астананың Жол қозғалысы және жолаушылар көлігін ұйымдастыру басқармасы	7 280 714,0
			018	Жергілікті өкілдік органдардың шешімі бойынша қалалық қоғамдық көлікте (таксиден басқа) жеңілдікпен, тегін жол жүру түрінде азаматтардың жекелеген санаттарын әлеуметтік қолдау	7 280 714,0
		355		Республикалық маңызы бар қаланың, астананың жұмыспен қамту және әлеуметтік бағдарламалар басқармасы	16 297 320,0
			003	Жұмыспен қамту бағдарламасы	13 790 731,0
			009	Мүгедектігі бар адамдарды әлеуметтік қолдау	1 699 167,0
			016	Белгілі бір тұрғылықты жері жоқ адамдарды әлеуметтік бейімдеу	807 422,0
		123		Қаладағы аудан әкімінің аппараты	2 701 884,0
			036	Жәрдемақыларды және басқа да әлеуметтік төлемдерді есептеу, төлеу мен жеткізу бойынша қызметтерге ақы төлеу	12 805,0
			037	Үкіметтік емес ұйымдарда мемлекеттік әлеуметтік тапсырысты орналастыру	1 800 506,0
			039	Кохлеарлық имплантқа сөйлеу процессорларын ауыстыру және теңшеу жөніндегі көрсетілетін қызметтер	888 573,0
		355		Республикалық маңызы бар қаланың, астананың жұмыспен қамту және әлеуметтік бағдарламалар басқармасы	2 915 886,0
			001	Жергілікті деңгейде халықты жұмыспен қамтуды қамтамасыз ету және әлеуметтік бағдарламалар саласындағы мемлекеттік саясатты іске асыру жөніндегі қызметтер	799 015,0
			019	Үкіметтік емес ұйымдарда мемлекеттік әлеуметтік тапсырысты орналастыру	1 395 214,0
			026	Мемлекеттік органның күрделі шығыстары	16 858,0
			028	Күш көрсету немесе күш көрсету қаупі салдарынан қиын жағдайларға тап болған тәуекелдер тобындағы адамдарға қызметтер	417 350,0
			062	Біліктілік жүйесін дамыту	791,0
			066	Сенім білдірілген агентке жастардың кәсіпкерлік бастамасына жәрдемдесу үшін бюджеттік кредиттер беру жөніндегі қызметтеріне ақы төлеу	12 995,0
			067	Ведомстволық бағыныстағы мемлекеттік мекемелер мен ұйымдардың күрделі шығыстары	273 663,0
		362		Республикалық маңызы бар қаланың, астананың ішкі саясат басқармасы	49 159,0
			077	Қазақстан Республикасында мүгедектігі бар адамдардың құқықтарын қамтамасыз ету және өмір сүру сапасын жақсарту	49 159,0
		511		Республикалық маңызы бар қаланың, астананың коммуналдық инфрақұрылым және тұрғын үй инспекциясы басқармасы	243 000,0
			054	Жеке тұрғын үй қорынан жалға алынған тұрғынжай үшін азаматтардың жекелеген санаттарына төлемдер	153 000,0
			068	Әлеуметтік көмек ретінде тұрғын үй сертификаттарын беру	90 000,0
07				Тұрғын үй-коммуналдық шаруашылық	469 958 258,0
		123		Қаладағы аудан әкімінің аппараты	4 859 406,0
			050	Инженерлік-коммуникациялық инфрақұрылымды жобалау, дамыту және (немесе) жайластыру	4 859 406,0
		351		Республикалық маңызы бар қаланың, астананың жер қатынастары басқармасы	118 506 671,0
			010	Мемлекеттік қажеттіліктер үшін жер учаскелерін алып қою, оның ішінде сатып алу жолымен алып қою және осыған байланысты жылжымайтын мүлікті иеліктен айыру	118 506 671,0
		373		Республикалық маңызы бар қаланың, астананың құрылыс басқармасы	71 042 592,0
			012	Коммуналдық тұрғын үй қорының тұрғын үйін жобалау және (немесе) салу, реконструкциялау	10 151 148,0
			017	Инженерлік-коммуникациялық инфрақұрылымды жобалау, дамыту және (немесе) жайластыру	7 853 426,0
			098	Коммуналдық тұрғын үй қорының тұрғын үйлерін сатып алу	53 038 018,0
		511		Республикалық маңызы бар қаланың, астананың коммуналдық инфрақұрылым және тұрғын үй инспекциясы басқармасы	18 526 768,0
			001	Жергілікті деңгейде коммуналдық инфрақұрылымды дамыту мәселелері бойынша мемлекеттік саясатты іске асыру жөніндегі қызметтер	1 739 859,0
			007	Мемлекеттік органның күрделі шығыстары	948 518,0
			008	Ведомстволық бағыныстағы мемлекеттік мекемелер мен ұйымдардың күрделі шығыстары	15 780 319,0
			098	Коммуналдық тұрғын үй қорының тұрғын үйлерін сатып алу	58 072,0
		512		Республикалық маңызы бар қаланың, астананың энергетика және сумен жабдықтау басқармасы	180 993,0
			008	Инженерлік-коммуникациялық инфрақұрылымды жобалау, дамыту және (немесе) жайластыру	180 993,0
		123		Қаладағы аудан әкімінің аппараты	45 078 629,0
			042	Сумен жабдықтау және су бұру жүйелерін дамыту	43 955 800,0
			043	Қаланы абаттандыруды дамыту	1 122 829,0
		512		Республикалық маңызы бар қаланың, астананың энергетика және сумен жабдықтау басқармасы	41 533 040,0
			001	Жергілікті деңгейде энергетика және сумен жабдықтау саласындағы мемлекеттік саясатты іске асыру жөніндегі қызметтер	1 271 192,0
			007	Сумен жабдықтау және су бұру жүйесін дамыту	39 116 856,0
			016	Мемлекеттік органның күрделі шығыстары	87 227,0
			028	Республикалық маңызы бар қаланың, астананың коммуналдық меншігіндегі жылу жүйелерін пайдалануды ұйымдастыру	497 384,0
			067	Ведомстволық бағыныстағы мемлекеттік мекемелер мен ұйымдардың күрделі шығыстары	560 381,0
		513		Республикалық маңызы бар қаланың, астананың экология және қоршаған орта басқармасы	7 778 798,0
			017	Қаланы абаттандыруды дамыту	7 778 798,0
		520		Республикалық маңызы бар қаланың, астананың қоғамдық кеңістіктерді дамыту басқармасы	11 782 864,0
			001	Жергілікті деңгейде қаланың қоғамдық аумақтарын дамыту және абаттандыру саласындағы мемлекеттік саясатты іске асыру жөніндегі қызметтер	226 587,0
			002	Қаланың қоғамдық кеңістігінің элементтері болып табылатын құрылыстардың жұмыс істеуін қамтамасыз ету	7 052 127,0
			006	Ведомстволық бағыныстағы мемлекеттік мекемелер мен ұйымдардың күрделі шығыстары	4 504 150,0
		123		Қаладағы аудан әкімінің аппараты	130 283 512,0
			008	Елді мекендердегі көшелерді жарықтандыру	13 523 752,0
			009	Елді мекендердің санитариясын қамтамасыз ету	31 834 429,0
			010	Жерлеу орындарын ұстау және туысы жоқ адамдарды жерлеу	978 251,0
			011	Елді мекендерді абаттандыру мен көгалдандыру	83 947 080,0
		511		Республикалық маңызы бар қаланың, астананың коммуналдық инфрақұрылым және тұрғын үй инспекциясы басқармасы	124 462,0
			041	Профилактикалық дезинсекция мен дератизация жүргізу (инфекциялық және паразиттік аурулардың табиғи ошақтарының аумағындағы, сондай-ақ инфекциялық және паразиттік аурулардың ошақтарындағы дезинсекция мен дератизацияны қоспағанда)	124 462,0
		512		Республикалық маңызы бар қаланың, астананың энергетика және сумен жабдықтау басқармасы	1 379 361,0
			037	Елді мекендердегі көшелерді жарықтандыру	1 379 361,0
		520		Республикалық маңызы бар қаланың, астананың қоғамдық кеңістіктерді дамыту басқармасы	18 881 162,0
			003	Қаланың қоғамдық аумақтарын дамыту және абаттандыру	18 881 162,0
08				Мәдениет, спорт, туризм және ақпараттық кеңістік	102 167 679,0
		123		Қаладағы аудан әкімінің аппараты	9 346 641,0
			006	Жергілікті деңгейде мәдени-демалыс жұмыстарын қолдау	1 948 327,0
			044	Шығармашылық үйірмелерді жан басына шаққандағы нормативтік қаржыландыруды іске асыру	7 398 314,0
		361		Республикалық маңызы бар қаланың, астананың мәдениет басқармасы	17 280 423,0
			004	Мәдени-демалыс жұмысын қолдау	11 369 139,0
			005	Тарихи-мәдени мұраны сақтауды және оған қолжетімділікті қамтамасыз ету	1 281 474,0
			006	Мемлекет қайраткерлерін мәңгі есте сақтау	2 000,0
			007	Театр және музыка өнерін қолдау	3 254 674,0
			008	Зоопарктер мен дендропарктердің жұмыс істеуін қамтамасыз ету	1 373 136,0
		373		Республикалық маңызы бар қаланың, астананың құрылыс басқармасы	15 918 640,0
			014	Мәдениет объектілерін дамыту	15 918 640,0
		123		Қаладағы аудан әкімінің аппараты	5 634 538,0
			046	Спорт секцияларын жан басына шаққандағы нормативтік қаржыландыруды іске асыру	5 634 538,0
		323		Республикалық маңызы бар қаланың, астананың спорт басқармасы	15 251 181,0
			001	Жергілікті деңгейде спорт саласындағы мемлекеттік саясатты іске асыру жөніндегі қызметтер	228 488,0
			002	Жергілікті деңгейде спорттық жарыстар өткізу	1 709 307,0
			003	Республикалық және халықаралық спорттық жарыстарға әртүрлі спорт түрлері бойынша құрама командалары мүшелерінің дайындығы және қатысуы	12 264 420,0
			016	Мемлекеттік қалалық спорттық ұйымдардың жұмыс істеуін қамтамасыз ету	1 048 966,0
		373		Республикалық маңызы бар қаланың, астананың құрылыс басқармасы	6 024 158,0
			015	Спорт объектілерін дамыту	6 024 158,0
		313		Республикалық маңызы бар қаланың, астананың цифрландыру басқармасы	11 225 439,0

			001	Жергілікті деңгейде цифрландыру саласындағы мемлекеттік саясатты іске асыру жөніндегі қызметтер	11 219 972,0
			009	Мемлекеттік органның күрделі шығыстары	5 467,0
		361		Республикалық маңызы бар қаланың, астананың мәдениет басқармасы	4 773 053,0
			009	Қалалық кітапханалардың жұмыс істеуін қамтамасыз ету	3 523 463,0
			010	Архив қорының сақталуын қамтамасыз ету	1 249 590,0
		362		Республикалық маңызы бар қаланың, астананың ішкі саясат басқармасы	5 403 420,0
			005	Мемлекеттік ақпараттық саясат жүргізу жөніндегі қызметтер	5 348 070,0
			009	Мемлекеттік тілді және Қазақстан халқының басқа да тілдерін дамыту	55 350,0
		380		Республикалық маңызы бар қаланың, астананың туризм басқармасы	5 314 925,0
			001	Жергілікті деңгейде туризм саласындағы мемлекеттік саясатты іске асыру жөніндегі қызметтер	239 410,0
			002	Туристік қызметті реттеу	4 419 080,0
			004	Мемлекеттік органның күрделі шығыстары	9 415,0
			007	Креативтік кеңістіктерге жағдайлары мен инфрақұрылымын жасауды қоса алғанда, креативтік индустрияны дамыту жөніндегі қызметтер	647 020,0
		302		Республикалық маңызы бар қаланың, астананың жастар саясаты басқармасы	3 220 593,0
			001	Жергілікті деңгейде мемлекеттік жастар саясатын іске асыру жөніндегі қызметтер	485 272,0
			003	Жастар саясаты саласында іс-шараларды іске асыру	2 695 769,0
			011	Мемлекеттік органның күрделі шығыстары	39 552,0
		361		Республикалық маңызы бар қаланың, астананың мәдениет басқармасы	1 523 726,0
			001	Жергілікті деңгейде мәдениет саласындағы мемлекеттік саясатты іске асыру жөніндегі қызметтер	244 246,0
			032	Ведомстволық бағыныстағы мемлекеттік мекемелер мен ұйымдардың күрделі шығыстары	1 279 480,0
		362		Республикалық маңызы бар қаланың, астананың ішкі саясат басқармасы	1 250 942,0
			001	Жергілікті деңгейде мемлекеттік,ішкі саясатты іске асыру жөніндегі қызметтер	1 199 806,0
			007	Мемлекеттік органның күрделі шығыстары	23 639,0
			032	Ведомстволық бағыныстағы мемлекеттік мекемелер мен ұйымдардың күрделі шығыстары	27 497,0
09				Отын-энергетика кешені және жер қойнауын пайдалану	21 467 265,0
		512		Республикалық маңызы бар қаланың, астананың энергетика және сумен жабдықтау басқармасы	21 467 265,0
			012	Жылу-энергетикалық жүйені дамыту	21 467 265,0
10				Ауыл, су, орман, балық шаруашылығы, ерекше қорғалатын табиғи аумақтар, қоршаған ортаны және жануарлар дүниесін қорғау, жер қатынастары	36 206 491,0
		326		Республикалық маңызы бар қаланың, астананың кәсіпкерлік және инвестициялар басқармасы	4 232 955,0
			011	Мал көмінділерінің (биотермиялық шұңқырлардың) жұмыс істеуін қамтамасыз ету	29 177,0
			014	Эпизоотияға қарсы іс-шаралар жүргізу	672 283,0
			016	Ауыл шаруашылығы жануарларын сәйкестендіру жөніндегі іс-шараларды өткізу	74 698,0
			021	Ауыл шаруашылығы дақылдарының зиянды организмдеріне қарсы күрес жөніндегі іс-шаралар	16 600,0
			022	Қаңғыбас иттер мен мысықтарды аулауды және жоюды ұйымдастыру	640 048,0
			034	Жеке және заңды тұлғаларға жеміс дақылдарының бактериялық күйігін жұқтырған жойылған жеміс-жидек дақылдарын отырғызу мен өсіру шығындарын өтеу	149,0
			056	Ауыл шаруашылығы малын, техниканы және технологиялық жабдықты сатып алуға кредит беру, сондай-ақ лизинг кезінде сыйақы мөлшерлемесін субсидиялау	2 800 000,0
		513		Республикалық маңызы бар қаланың, астананың экология және қоршаған орта басқармасы	876 916,0
			009	Коммуналдық меншіктегі су шаруашылығы құрылыстарының жұмыс істеуін қамтамасыз ету	876 916,0
		513		Республикалық маңызы бар қаланың, астананың экология және қоршаған орта басқармасы	30 579 852,0
			001	Жергілікті деңгейде экология және қоршаған ортаны қорғау саласындағы мемлекеттік саясатты іске асыру жөніндегі қызметтер	482 758,0
			004	Қоршаған ортаны сауықтыру бойынша іс-шаралар	12 715 889,0
			005	Экожүйе объектілерін дамыту	16 083 694,0
			006	Ерекше қорғалатын табиғи аумақтарды күтіп-ұстау және қорғау	839 739,0
			011	Мемлекеттік органның күрделі шығыстары	3 500,0
			032	Ведомстволық бағыныстағы мемлекеттік мекемелер мен ұйымдардың күрделі шығыстары	454 272,0
		351		Республикалық маңызы бар қаланың, астананың жер қатынастары басқармасы	516 768,0
			001	Республикалық маңызы бар қала, астана аумағында жер қатынастарын реттеу саласындағы мемлекеттік саясатты іске асыру жөніндегі қызметтер	412 654,0
			008	Мемлекеттік органның күрделі шығыстары	20 972,0
			032	Ведомстволық бағыныстағы мемлекеттік мекемелер мен ұйымдардың күрделі шығыстары	83 142,0
11				Өнеркәсіп, сәулет, қала құрылысы және құрылыс қызметі	7 365 821,0
		324		Республикалық маңызы бар қаланың, астананың қала құрылысын бақылау басқармасы	504 769,0
			001	Жергілікті мемлекеттік қала құрылысы және жерді бақылау саласындағы мемлекеттік саясатты іске асыру жөніндегі қызметтер	482 231,0
			003	Мемлекеттік органның күрделі шығыстары	22 538,0
		365		Республикалық маңызы бар қаланың, астананың сәулет және қала құрылысы басқармасы	2 602 313,0
			001	Жергілікті деңгейде сәулет және қала құрылысы саласындағы мемлекеттік саясатты іске асыру жөніндегі қызметтер	739 994,0
			002	Елді мекендердегі құрылыстардың бас жоспарын әзірлеу	1 854 187,0

			005	Мемлекеттік органның күрделі шығыстары	8 132,0
		373		Республикалық маңызы бар қаланың, астананың құрылыс басқармасы	4 258 739,0
			001	Жергілікті деңгейде құрылыс саласындағы мемлекеттік саясатты іске асыру жөніндегі қызметтер	4 258 503,0
			003	Мемлекеттік органның күрделі шығыстары	236,0
12				Көлік және коммуникация	310 015 866,0
		123		Қаладағы аудан әкімінің аппараты	8 622 362,0
			045	Елді мекендер көшелеріндегі автомобиль жолдарын ағымдағы жөндеу	8 622 362,0
		329		Республикалық маңызы бар қаланың, астананың Жол инфрақұрылымын дамыту басқармасы	88 644 696,0
			007	Көлік инфрақұрылымын дамыту	50 799 924,0
			016	Автомобиль жолдарының жұмыс істеуін қамтамасыз ету	37 844 772,0
		328		Республикалық маңызы бар қаланың, астананың Жол қозғалысы және жолаушылар көлігін ұйымдастыру басқармасы	4 582 773,0
			007	Көлік инфрақұрылымын дамыту	4 582 773,0
		329		Республикалық маңызы бар қаланың, астананың Жол инфрақұрылымын дамыту басқармасы	1 078 825,0
			001	Жергілікті деңгейде жол инфрақұрылымын дамыту саласындағы мемлекеттік саясатты іске асыру жөніндегі қызметтер	486 344,0
			032	Ведомстволық бағыныстағы мемлекеттік мекемелер мен ұйымдардың күрделі шығыстары	592 481,0
		328		Республикалық маңызы бар қаланың, астананың Жол қозғалысы және жолаушылар көлігін ұйымдастыру басқармасы	207 087 210,0
			001	Жергілікті деңгейде жолаушылар көлігі және автомобиль жолдары саласында мемлекеттік саясатты іске асыру жөніндегі қызметтер	177 222,0
			008	Метрополитендегі жолаушылар тасымалын субсидиялау	13 335 235,0
			009	Әлеуметтік маңызы бар ішкі қатынастар бойынша жолаушылар тасымалдарын субсидиялау	122 071 835,0
			011	Жол жүрісін реттеудің техникалық құралдарын салу және реконструкциялау	16 225,0
			032	Ведомстволық бағыныстағы мемлекеттік мекемелер мен ұйымдардың күрделі шығыстары	71 486 693,0
		373		Республикалық маңызы бар қаланың, астананың құрылыс басқармасы	0,0
			025	Көлік инфрақұрылымын дамыту	0,0
13				Басқалар	105 254 560,0
		326		Республикалық маңызы бар қаланың, астананың кәсіпкерлік және инвестициялар басқармасы	32 325 285,0
			005	Кәсіпкерлік субъектілерін қолдау	1 703 628,0
			017	Кәсіпкерлік субъектілерінің кредиттері бойынша пайыздық мөлшерлемелерді субсидиялау	30 000 000,0
			018	Кәсіпкерлік субъектілерінің кредиттерін ішінара кепілдендіру	428 657,0
			082	Бизнес-идеяларды іске асыру үшін кәсіпкерлік субъектілеріне мемлекеттік гранттар беру	193 000,0
		313		Республикалық маңызы бар қаланың, астананың цифрландыру басқармасы	4 346 774,0
			096	Мемлекеттік-жекешелік әріптестік жобалар бойынша мемлекеттік міндеттемелерді орындау	4 346 774,0
		323		Республикалық маңызы бар қаланың, астананың спорт басқармасы	265 415,0
			096	Мемлекеттік-жекешелік әріптестік жобалар бойынша мемлекеттік міндеттемелерді орындау	265 415,0
		326		Республикалық маңызы бар қаланың, астананың кәсіпкерлік және инвестициялар басқармасы	2 918 507,0
			001	Жергілікті деңгейде кәсіпкерлік, өнеркәсіп, инвестициялар және ауыл шаруашылық, ветеринария салаларындағы мемлекеттік саясатты іске асыру жөніндегі қызметтер	1 264 216,0
			003	Мемлекеттік органның күрделі шығыстары	24 975,0
			004	Индустриялық-инновациялық қызметті мемлекеттік қолдау шеңберінде іс-шараларды іске асыру	1 297 114,0
			032	Ведомстволық бағыныстағы мемлекеттік мекемелер мен ұйымдардың күрделі шығыстары	332 202,0
		328		Республикалық маңызы бар қаланың, астананың Жол қозғалысы және жолаушылар көлігін ұйымдастыру басқармасы	567 484,0
			096	Мемлекеттік-жекешелік әріптестік жобалар бойынша мемлекеттік міндеттемелерді орындау	567 484,0
		523		Республикалық маңызы бар қаланың, астананың экономика және қаржы басқармасы	27 087 376,0
			013	Республикалық маңызы бар қаланың, астананың жергілікті атқарушы органының резерві	23 731 049,0
			022	Жергілікті бюджеттік инвестициялық жобалардың техникалық-экономикалық негіздемелерін және мемлекеттік-жекешелік әріптестік жобаларын, оның ішінде концессиялық жобалардың конкурстық құжаттамаларын әзірлеу немесе түзету, сондай-ақ қажетті сараптамаларын жүргізу, мемлекеттік-жекешелік әріптестік жобаларын, оның ішінде концессиялық жобаларды консультациялық сүйемелдеу	3 356 327,0
		373		Республикалық маңызы бар қаланың, астананың құрылыс басқармасы	36 720 284,0
			031	Әкімшілік ғимараттар кешенін салу	35 953 583,0
			048	Қалалардың шетіндегі әлеуметтік және инженерлік инфрақұрылымды дамыту	766 701,0
		512		Республикалық маңызы бар қаланың, астананың энергетика және сумен жабдықтау басқармасы	1 023 435,0
			018	«Инновациялық технологиялар паркі» арнайы экономикалық аймағының инфрақұрылымын дамыту	1 023 435,0
14				Борышқа қызмет көрсету	5 302 255,4
		523		Республикалық маңызы бар қаланың, астананың экономика және қаржы басқармасы	5 302 255,4
			005	Жергілікті атқарушы органдардың борышына қызмет көрсету	5 299 462,8
			018	Жергілікті атқарушы органдардың республикалық бюджеттен қарыздар бойынша сыйақылар мен өзге де төлемдерді төлеу бойынша қызмет көрсету	2 792,6

15				Трансферттер	263 408 643,2
		523		Республикалық маңызы бар қаланың, астананың экономика және қаржы басқармасы	263 408 643,2
			006	Пайдаланылмаған (толық пайдаланылмаған) нысаналы трансферттерді қайтару	865 542,4
			007	Бюджеттік алып коюлар	251 515 914,0
			024	Заңнаманы өзгертуге байланысты жоғары тұрған бюджеттің шығындарын өтеуге төменгі тұрған бюджеттен ағымдағы нысаналы трансферттер	438 882,0
			029	Облыстық бюджеттерге, республикалық маңызы бар қалалардың, астана бюджеттеріне әкімшілік-аумақтық бірліктің саяси, экономикалық және әлеуметтік тұрақтылығына, адамдардың өмірі мен денсаулығына қауіп төндіретін әлеуметтік, табиғи және техногендік сипаттағы төтенше жағдайлар туындаған реттерде, облыстар, республикалық маңызы бар қалалар, астана әкімдерінің өтініштері бойынша, сондай-ақ Қазақстан Республикасы Президентінің тапсырмасымен жалпы республикалық не халықаралық маңызы бар іс-шаралар өткізілген жағдайларда, сондай-ақ агломерацияларды дамыту мақсатында берілетін ағымдағы нысаналы трансферттер	10 288 304,0
			053	Қазақстан Республикасының Ұлттық қорынан берілетін нысаналы трансферт есебінен республикалық бюджеттен бөлінген пайдаланылмаған (түгел пайдаланылмаған) нысаналы трансферттердің сомасын қайтару	0,8
			030	Облыстық бюджеттерге, республикалық маңызы бар қалалардың, астананың бюджеттеріне жалпыреспубликалық немесе халықаралық маңызы бар іс-шаралар өткізетін жағдайларда, сондай-ақ агломерацияларды дамыту мақсатында облыстардың, республикалық маңызы бар қалалардың, астана әкімдерінің өтінішхаты бойынша, сондай-ақ Қазақстан Республикасы Президентінің тапсырмасы бойынша берілетін нысаналы даму трансферттері	300 000,0
				III Таза бюджеттік кредит беру	47 467 675,0
				Бюджеттік кредиттері	51 500 000,0
07				Тұрғын үй-коммуналдық шаруашылық	42 500 000,0
		511		Республикалық маңызы бар қаланың, астананың коммуналдық инфрақұрылым және тұрғын үй инспекциясы басқармасы	42 500 000,0
			012	Алдын ала және аралық тұрғын үй қарыздарын беру үшін «Отбасы банк» тұрғын үй құрылыс жинақ банкі» АҚ-ға бюджеттік кредит беру	42 500 000,0
10				Ауыл, су, орман, балық шаруашылығы, ерекше қорғалатын табиғи аумақтар, қоршаған ортаны және жануарлар дүниесін қорғау, жер қатынастары	8 000 000,0
		326		Республикалық маңызы бар қаланың, астананың кәсіпкерлік және кәсіпкерлік және инвестициялар басқармасы	8 000 000,0
			048	Әлеуметтік маңызы бар азық-түлік тауарларына бағаларды тұрақтандыру тетіктерін іске асыру үшін мамандандырылған ұйымдарға кредит беру	8 000 000,0
13				Басқалар	1 000 000,0
		326		Республикалық маңызы бар қаланың, астананың кәсіпкерлік және кәсіпкерлік және инвестициялар басқармасы	1 000 000,0
			007	«Даму» кәсіпкерлікті дамыту қоры» АҚ-ға кредит беру	1 000 000,0
05				Бюджеттік кредиттерді өтеу	4 032 325,0
		1		Мемлекеттік бюджеттен берілген бюджеттік кредиттерді өтеу	4 032 325,0
			06	Мамандандырылған ұйымдарға жергілікті бюджеттен берілген бюджеттік кредиттерді өтеу	3 766 650,0
			13	Жеке тұлғаларға жергілікті бюджеттен берілген бюджеттік кредиттерді өтеу	265 675,0
				IV Қаржы активтерімен жасалатын операциялар бойынша сальдо	56 873 392,0
				Қаржы активтерін сатып алу	59 523 392,0
12				Көлік және коммуникация	29 135 240,0
		329		Республикалық маңызы бар қаланың, астананың Жол инфрақұрылымын дамыту басқармасы	29 135 240,0
			019	Метрополитен салуға заңды тұлғалардың жарғылық капиталын ұлғайту	29 135 240,0
13				Басқалар	30 388 152,0
		328		Республикалық маңызы бар қаланың, астананың Жол қозғалысы және жолаушылар көлігін ұйымдастыру басқармасы	470 497,0
			065	Заңды тұлғалардың жарғылық капиталын қалыптастыру немесе ұлғайту	470 497,0
		326		Республикалық маңызы бар қаланың, астананың кәсіпкерлік және инвестициялар басқармасы	6 698 796,0
			065	Заңды тұлғалардың жарғылық капиталын қалыптастыру немесе ұлғайту	6 698 796,0
		511		Республикалық маңызы бар қаланың, астананың коммуналдық инфрақұрылым және тұрғын үй инспекциясы басқармасы	3 493 104,0
			065	Заңды тұлғалардың жарғылық капиталын қалыптастыру немесе ұлғайту	3 493 104,0
		512		Республикалық маңызы бар қаланың, астананың энергетика және сумен жабдықтау басқармасы	19 655 309,0
			065	Заңды тұлғалардың жарғылық капиталын қалыптастыру немесе ұлғайту	19 655 309,0
		513		Республикалық маңызы бар қаланың, астананың экология және қоршаған орта басқармасы	70 446,0
			065	Заңды тұлғалардың жарғылық капиталын қалыптастыру немесе ұлғайту	70 446,0
06				Мемлекеттің қаржы активтерін сатудан түсетін түсімдер	2 650 000,0
		1		Қаржы активтерін ел ішінде сатудан түсетін түсімдер	2 650 000,0
			02	Коммуналдық меншіктегі заңды тұлғалардың қатысу үлестерін, бағалы қағаздарын сатудан түсетін түсімдер	2 550 000,0
			05	Мүліктік кешен түріндегі коммуналдық мемлекеттік мекемелер мен мемлекеттік кәсіпорындарды және коммуналдық мемлекеттік кәсіпорындардың жедел басқаруындағы немесе шаруашылық жүргізуіндегі өзге мемлекеттік мүлікті сатудан түсетін түсімдер	100 000,0
				V Бюджеттік дефицит	-71 125 160,4
				VI Бюджет дефицитін қаржыландыру	71 125 160,4

ҚАУЛЫ

Алматы қаласы әкімдігінің
2025 жылғы 10 желтоқсандағы
№4/675-1537 қаулысы

Алматы қаласы әкімдігінің кейбір қаулыларына өзгерістер енгізу туралы

Алматы қаласының әкімдігі **ҚАУЛЫ ЕТЕДІ**:

1. Алматы қаласы әкімдігінің келесі қаулыларына өзгерістер енгізілсін:

1) «Мемлекет мұқтажы үшін жер учаскелерін алып қоюға байланысты жер учаскелерін немесе өзге де жылжымайтын мүлікті мәжбүрлеп иеліктен шығарудың басталуы туралы» 2024 жылғы 21 қазандағы №4/530-2127: қосымшадағы: реттік нөмірі 8 жолы келесі редакцияда мазмұндалсын:

«

8.	Башкирова Елена Николаевна	20-314-037-036	Райымбек даңғылы, 15	жалпы-0,1407 үлесі-0,0700

»;

реттік нөмірі 20 жолы келесі редакцияда мазмұндалсын:

«

20.	Курбанов Рафиль Мажитович	20-314-037-128	Райымбек даңғылы, 7	жалпы-0,0628 иеліктен шығарылатын ауданы-0,0039

»;

реттік нөмірі 26 жолы келесі редакцияда мазмұндалсын:

«

26.	Подпорина Александра Юрьевна	20-315-037-151	Райымбек даңғылы, 19	0,0093

»;

реттік нөмірі 49 жолы келесі редакцияда мазмұндалсын:

«

49.	Кайрбаева Азатгуль Кыдыржановна	20-315-004-028	Шақшақ Жәнібек көшесі, 23	жалпы-0,0856 үлесі-0,0403

»;

реттік нөмірі 54 жолы келесі редакцияда мазмұндалсын:

«

54.	Салоедов Сергей Анатольевич	20-315-004-047	Шақшақ Жәнібек көшесі, 19	жалпы-0,0931 үлесі-0,0415

»;

реттік нөмірі 62 жолы келесі редакцияда мазмұндалсын:

«

62.	Мирошниченко Наталья Павловна	20-315-004-268	Краснодонская көшесі, 4	0,0415

»;

реттік нөмірлері 70, 71 жолдары келесі редакцияда мазмұндалсын:

«

70.	Сауқымбек Таупық	20-315-045-001	Шерхан Мұртаза көшесі, 48	0,0517
71.	Алин Какимжан	20-315-045-005	Райымбек даңғылы, 28	жалпы-0,0771 үлесі-0,0409

»;

реттік нөмірі 76 жолы келесі редакцияда мазмұндалсын:

«

76.	Куанышбаев Сабит Абилдаевич, Нартбаева Алмагуль Крыкбаевна	20-315-045-057	Райымбек даңғылы, 4	жалпы-0,0387 үлесі-0,0194

»;

реттік нөмірі 85 жолы келесі редакцияда мазмұндалсын:

«

85.	Кадирова Бибигуль Таженовна	20-315-045-089	Райымбек даңғылы, 2Б	0,0773

»;

реттік нөмірі 103 жолы келесі редакцияда мазмұндалсын:

«

103.	Умиралиева Жанат Маратовна, Мамутов Ерлан Маратович, Сулейменова Майра Жупаровна	20-315-045-183	Жетісу/Арықов көшелері, 47/40	жалпы-0,0753 үлесі-0,0084

»;

реттік нөмірі 109 жолы келесі редакцияда мазмұндалсын:

«

109.	Алиева Дина Кумисбековна, Кенжекараева Сабина Багдатовна, Кенжекараева Сымбат Багдатовна	20-315-045-226	Райымбек даңғылы, 2	0,2017 га

»;

реттік нөмірі 116 жолы келесі редакцияда мазмұндалсын:

«

116.	Дюсебаев Бек Мамутбекович	20-315-045-249	Шерхан Мұртаза көшесі, 51	0,0490

».

2) «Мемлекет мұқтажы үшін жер учаскелерін алып қоюға байланысты жер учаскелерін немесе өзге де жылжымайтын мүлікті мәжбүрлеп иеліктен шығарудың басталуы туралы» 2025 жылғы 15 тамыздағы №3/470-1138: қосымшадағы: реттік нөмірлері 14,15 жолдары келесі редакцияда мазмұндалсын:

«

14.	Прядко Владимир Иванович	20-315-004-160	Шақшақ Жәнібек көшесі, 35	0,0512
15.	Бугубаев Саин Сулейманович	20-315-004-206	Алтай көшесі, 4	жалпы-0,0603 иеліктен шығарылатын ауданы-0,0158

»;

реттік нөмірі 19 жолы келесі редакцияда мазмұндалсын:

«

19.	Асадов Кадыр Асадович	20-315-004-551	Шақшақ Жәнібек көшесі, 39	0,0213

»;

реттік нөмірі 29 жолы келесі редакцияда мазмұндалсын:

«

29.	Мелибаев Нариман Махмудович, Мелибаева Нина Геннадьевна	20-315-041-327	Шақшақ Жәнібек көшесі, 32 А	жалпы-0,0918 үлесі-0,0459

»;

реттік нөмірі 50 жолы келесі редакцияда мазмұндалсын:

«

50.	Бабиков Александр Михайлович	20-315-040-158	Донбасская көшесі, 51	жалпы-0,0794 үлесі-0,0397

»;

реттік нөмірі 72 жолы келесі редакцияда мазмұндалсын:

«

72.	Валиев Ильдар Султанович	20-315-040-149	Крымская көшесі, 7	0,0430

»;

реттік нөмірі 74 жолы келесі редакцияда мазмұндалсын:

«

74.	Бабаджанова Зарина Ильгинаровна, Алиева Камилла Анваровна, Сахипова Аделя Анваровна	20-315-040-117	Татарская көшесі, 5/3	0,0462

»;

реттік нөмірі 84 жолы келесі редакцияда мазмұндалсын:

«

84.	Вдовцева Елена Михайловна	20-315-040-232	Донбасс көшесі, 22	0,0797

»;

реттік нөмірі 93 жолы келесі редакцияда мазмұндалсын:

«

93.	Або Мусса Хамза Мохамед	20-315-040-055	Малая көшесі, 15 А	0,0243

»;

реттік нөмірі 112 жолы келесі редакцияда мазмұндалсын:

«

112.	Мирзаев Низами Аласкар Оглы	20-315-040-060	Донбасская көшесі, 43	жалпы-0,0502 үлесі-0,0216

»;

реттік нөмірлері 114, 115 жолдары келесі редакцияда мазмұндалсын:

«

114.	Алиев Намиг Али-Оглы, Маммадова Лейла	20-315-040-060	Донбасская көшесі, 43, 4-пәтер	жалпы-0,0502 үлесі-0,0058
115.	Чебурова Вера Григорьевна	20-315-040-045	Донбасская көшесі, 53/1	жалпы-0,1015 үлесі-0,0219

»;

реттік нөмірі 137 жолы келесі редакцияда мазмұндалсын:

«

137.	Темірбек Амаль	20-315-040-278	Малая көшесі, 1 А	жалпы-0,0273 үлесі-0,0122

»;

реттік нөмірлері 145, 146 жолдары келесі редакцияда мазмұндалсын:

«

145.	Пирожкова Татьяна Викторовна	20-315-040-022	Татар көшесі, 21	жалпы-0,0606 үлесі-0,0208
146.	Молдажанов Ермек Жаирбекович, Сабырбекова Балғын Ақылбекқызы	20-315-040-022	Татар көшесі, 21	жалпы-0,0606 үлесі-0,0398

».

3) «Мемлекет мұқтажы үшін жер учаскелерін алып қоюға байланысты жер учаскелерін немесе өзге де жылжымайтын мүлікті мәжбүрлеп иеліктен шығарудың басталуы туралы» 2025 жылғы 22 қазандағы №4/675-1295: қосымшадағы: реттік нөмірі 42 жолы келесі редакцияда мазмұндалсын:

«

42.	Дорофеев Иван Вячеславович, Дорофеева Нина Холдаровна	20-315-039-260	Желмая көшесі, 34	0,0399

»;

реттік нөмірі 44 жолы келесі редакцияда мазмұндалсын:

«

44.	Бурцев Алексей Иванович, Бурцева Оксана Алексеевна	20-315-039-287	Чаплин көшесі, 57	0,0676

»;

реттік нөмірі 83 жолы келесі редакцияда мазмұндалсын:

«

83.	Ким Анастасия Юрьевна	20-315-043-360	Казачка өзені көшесі, 50	жалпы-0,0151 үлесі-0,0095

».

2. «Алматы қаласы Жер қатынастары басқармасы» коммуналдық мемлекеттік мекемесі:

1) осы қаулыны қабылданған күнінен бастап үш жұмыс күні ішінде Алматы қаласы әкімдігінің интернет-ресурсын қоса алғанда, жергілікті бұқаралық ақпарат құралдарында жариялауды қамтамасыз етсін.

2) Қазақстан Республикасының заңнамасында көзделген өзге де қажетті шараларды қабылдасын.

3. Осы қаулының орындалуын бақылау Алматы қаласы әкімінің жетекшілік ететін орынбасарына жүктелсін.

Алматы қаласының әкімі Д.САТЫБАЛДЫ

ХАБАРЛАНДЫРУ

«Алматы қаласы Білім басқармасы» КММ мемлекеттік білім беру ұйымдарының басшыларының бос лауазымдық орындарына конкурс жариялайды:

1. Алматы қаласы Білім басқармасының «№91 жалпы білім беретін мектеп» КММ басшысы.
Заңды мекенжайы: Алматы қаласы, Алатау ауданы, Докучаев көшесі, 31 А үй.
2. Алматы қаласы Білім басқармасының «№80 жалпы білім беретін мектеп» КММ басшысы.
Заңды мекенжайы: Алматы қаласы, Алатау ауданы, «Саялы» ықшамауданы, Аққайнар көшесі, 7-үй.
3. Алматы қаласы Білім басқармасының «№126 мамандандырылған лицей» КММ басшысы.
Заңды мекенжайы: Алматы қаласы, Әуезов ауданы, «Ақсай-4» ықшамауданы, 66-үй.
4. Алматы қаласы Білім басқармасының шаруашылық жүргізу құқығындағы «А.Розыбакиев атындағы №153 мектеп-гимназия» МКК басшысы.
Заңды мекенжайы: Алматы қаласы, Әуезов ауданы, «Достық» ықшамауданы, Садвакасов көшесі, 27-үй.
5. Алматы қаласы Білім басқармасының «№215 жалпы білім беретін мектеп» КММ басшысы.
Заңды мекенжайы: Алматы қаласы, Бостандық ауданы, Левитан көшесі, 20-үй.
6. Алматы қаласы Білім басқармасының «№66 жалпы білім беретін мектеп» КММ басшысы.
Заңды мекенжайы: Алматы қаласы, Жетісу ауданы, Казакова көшесі, 6-үй.
7. Алматы қаласы Білім басқармасының «№7 жалпы білім беретін мектеп» КММ басшысы.
Заңды мекенжайы: Алматы қаласы, Медеу ауданы, «Алатау» ықшамауданы, Жетбаев көшесі, 15-үй.
8. Алматы қаласы Білім басқармасының «№77 жалпы білім беретін мектеп» КММ басшысы.
Заңды мекенжайы: Алматы қаласы, Медеу ауданы, Жуков көшесі, 140-үй.
9. Алматы қаласы Білім басқармасының «№194 негізгі орта мектеп» КММ басшысы.
Заңды мекенжайы: Алматы қаласы, Медеу ауданы, «Көлсай» ықшамауданы, Өмірзақ Сұлтанғазин көшесі, 7 А үй.
10. Алматы қаласы Білім басқармасының «№197 негізгі орта мектеп» КММ басшысы.
Заңды мекенжайы: Алматы қаласы, Медеу ауданы, «Сұлусай» ықшамауданы, Интернациональная көшесі, 7 А үй.
Ақпаратты нақтылау үшін байланыс телефондары, электрондық мекенжайлары: +7 707 358 32 42. Электрондық адрес: service.ok.2@mail.ru.
Толық ақпаратты www.aqshamnews.kz сайтынан оқыңыз.

«Алматы қаласы Білім басқармасы» коммуналдық мемлекеттік мекемесі мемлекеттік білім беру ұйымдарының басшыларының бос лауазымдық орындарына конкурс жариялайды:

1. Алматы қаласы Білім басқармасының «№1 арнаулы әлеуметтік қызметтерге мұқтаж балаларды қолдау орталығы» КММ басшысы.
Заңды мекенжайы: Алматы қ., Түрксіб ауданы, Дөнентаев көшесі, 32/1 үй.
2. Алматы қаласы Білім басқармасының «Жастар үйі» әлеуметтік мекемелердің түлектерін бейімдеу және қолдау орталығы» КММ басшысы.
Заңды мекенжайы: Алматы қ., Әуезов ауданы, Жетісу-2 ықшамауданы, 79-үй.
3. Алматы қаласы Білім басқармасының «Балалардың құқығын қорғау орталығы» КММ басшысы.
Заңды мекенжайы: Алматы қ., Медеу ауданы, Қалдаяқов көшесі, 62 А үй.
Ақпаратты нақтылау үшін байланыс телефондары, электрондық мекенжайлары: +7 707 358 32 42. Электрондық адрес: service.ok.2@mail.ru.
Толық ақпаратты www.aqshamnews.kz сайтынан оқыңыз.

«Алматы қаласы Білім басқармасы» коммуналдық мемлекеттік мекемесі мемлекеттік білім беру ұйымдарының (қосымша білім беретін мектептен тыс ұйымдар МКҚК) басшыларының бос лауазымдық орындарына конкурс жариялайды:

1. Алматы қаласы Білім басқармасы «Психологиялық қолдау орталығы» КММ басшысы.
Заңды мекенжайы: Алматы қаласы, Қалдаяқов көшесі, 62 А үй.
Ақпаратты нақтылау үшін байланыс телефондары, электрондық мекенжайлары: +7 707 358 32 42. Электрондық адрес: service.ok.2@mail.ru
Толық ақпаратты www.aqshamnews.kz сайтынан оқыңыз.

«Алматы қаласы Білім басқармасы» КММ мемлекеттік білім беру ұйымдарының басшыларының бос лауазымдық орындарына конкурс жариялайды:

1. Алматы қаласы Білім басқармасының «Санаториялық №38 бөбекжай-балабақшасы» КММ меңгерушісі.
Заңды мекенжайы: Алматы қаласы, Алатау ауданы, Куприна көшесі, 7-үй.
2. Алматы қаласы Білім басқармасының «№76 бөбекжай-балабақшасы» МКҚК меңгерушісі.
Заңды мекенжайы: Алматы қаласы, Алатау ауданы, «Теректі» шағынауданы, Ақтілек көшесі, 10-үй.
3. Алматы қаласы Білім басқармасының «№165 бөбекжай-балабақшасы» МКҚКмеңгерушісі.
Заңды мекенжайы: Алматы қаласы, Алатау ауданы, «Ұлжан-1» шағынауданы, Қадырғали Жалайыри көшесі, 46-үй.
4. Алматы қаласы Білім басқармасының «№40 бөбекжай-балабақшасы» МКҚК меңгерушісі.
Заңды мекенжайы: Алматы қаласы, Бостандық ауданы, Байсейітова көшесі, 45 А үй.
5. Алматы қаласы Білім басқармасының «№200 арнайы бөбекжай-балабақша» КММ меңгерушісі.
Заңды мекенжайы: Алматы қаласы, Бостандық ауданы, Пирогов көшесі, 2-үй
6. Алматы қаласы Білім басқармасының «№26 сөйлеу тілінде күрделі бұзылыстары бар балаларға арналған арнайы балабақша» КММ меңгерушісі.
Заңды мекенжайы: Алматы қаласы, Жетісу ауданы, «Айнабұлақ» шағынауданы, 166 А үй.
7. Алматы қаласы Білім басқармасының «№171 бөбекжай-балабақшасы» МКҚК меңгерушісі.
Заңды мекенжайы: Алматы қаласы, Жетісу ауданы, «Көкжиек» шағынауданы, 67-үй.
8. Алматы қаласы Білім басқармасының «№175 бөбекжай-балабақшасы» МКҚК меңгерушісі.
Заңды мекенжайы: Алматы қаласы, Жетісу ауданы, «Көкжиек» шағынауданы, 42 А үй.
9. Алматы қаласы Білім басқармасының «№109 бөбекжай-балабақшасы» МКҚК меңгерушісі.
Заңды мекенжайы: Алматы қаласы, Медеу ауданы, Кармысова көшесі, 34-үй.
10. Алматы қаласы Білім басқармасының «№195 бөбекжай-балабақшасы» МКҚК меңгерушісі.
Заңды мекенжайы: Алматы қаласы, Медеу ауданы, Бегалин көшесі, 121-үй.
11. Алматы қаласы Білім басқармасының «№145 сөйлеу тілінде күрделі бұзылыстар бар балаларға арналған арнайы бөбекжай» КММ меңгерушісі.
Заңды мекенжайы: Алматы қаласы, Түрксіб ауданы, Сейфуллин көшесі, 188 А үй.
Ақпаратты нақтылау үшін байланыс телефондары, электрондық мекенжайлары: +7 707 358 32 42. Электрондық адрес: service.ok.2@mail.ru
Толық ақпаратты www.aqshamnews.kz сайтынан оқыңыз.

«Алматы қаласы Білім басқармасы» коммуналдық мемлекеттік мекемесі мемлекеттік білім беру ұйымдарының (ПМПК және ППТК) басшыларының бос лауазымдық орындарына конкурс жариялайды:

1. Алматы қаласы Білім басқармасының «Алатау ауданының психологиялық-медициналық-педагогикалық консультациясы» КМҚК басшысы.
Заңды мекенжайы: Алматы қ., Алатау ауданы, Федченко көшесі, 2 Б үй.
2. Алматы қаласы Білім басқармасының «Алматы қаласы Алатау ауданының №2 психологиялық-медициналық-педагогикалық консультациясы» КММ басшысы.
Заңды мекенжайы: Алматы қ., Алатау ауданы, «Өжет» шағынауданы, Әуезов көшесі, 48-үй.
3. Алматы қаласы Білім басқармасының «Наурызбай ауданының психологиялық-медициналық-педагогикалық консультациясы» КМҚК басшысы.
Заңды мекенжайы: Алматы қ., Наурызбай ауданы, «Ақжар» ы.а.,Байсұлтанов көшесі, 15/7 үй.
1. Алматы қаласы Білім басқармасының «Алмалы ауданының №1 психологиялық-педагогикалық түзету кабинеті» КМҚК басшысы.
Заңды мекенжайы: Алматы қ., Алмалы ауданы, Жароков көшесі, 18-үй.
2. Алматы қаласы Білім басқармасының «Алмалы ауданының №2 психологиялық-педагогикалық түзету кабинеті» МКҚК басшысы.
Заңды мекенжайы: Алматы қ., Алмалы ауданы, Досмұхамедов көшесі, 13-үй.
3. Алматы қаласы Білім басқармасының «Медеу ауданының психологиялық-педагогикалық түзету кабинеті» КМҚК басшысы.
Заңды мекенжайы: Алматы қ., Медеу ауданы, Жангельдин көшесі, 27-үй.
Ақпаратты нақтылау үшін байланыс телефондары, электрондық мекенжайлары: +7 707 358 32 42. Электрондық адрес: service.ok.2@mail.ru
Толық ақпаратты www.aqshamnews.kz сайтынан оқыңыз.

ALATAU AQPARAT MEDIA HOLDING

Бас директор –
Ержан ҚАЛЫМБАЙҰЛЫ
Қабылдау бөлмесі:
тел: 293-08-03.

Бас директордың орынбасары –
Абдухалил ЖАЛИЛОВ
тел: 293-08-03 (ішкі 102).

Бас директордың шығармашылық жөніндегі орынбасары –
Гүлжазира СЕЙДАХМЕДОВА
тел.: 293-04-28.

Бас редактордың міндетін уақытша атқарушы –
Есхат БОЖАН
тел: 293-52-24.

Бас редактордың орынбасары –
тел: 293-52-36.

Жауапты хатшы –
Серік ЖҰМАБАЕВ
тел: 293-52-43.

Жаңалықтар мен ақпарат бөлімінің редакторы –
Рая ЕСКЕНДІР

Қала тынысы бөлімінің редакторы –
Нұржамал ӘЛІШ

Шаһар шаруашылығы және тұрғын үй-коммуналдық шаруашылық бөлімінің редакторы –
Құралай ИМАНБЕКҚЫЗЫ
тел: 293-52-36.

Коммерциялық директор –
Куаныш ДЮСКАЛИЕВ
тел: 293-08-12. E-mail:
rekalatauaqparat@gmail.com

Жарнама және тарату бөлімі. E-mail:
rekalatauaqparat@gmail.com
тел: 293-08-25

Шығармашылық даму жөніндегі кеңес

Кеңес төрағасы –
Олжас СҮЛЕЙМЕНОВ

Кеңес мүшелері:
Сағымбай ҚОЗЫБАЕВ, Сейітқазы МАТАЕВ.

ГАЗЕТТІ ЖЕТКІЗУ БОЙЫНША ШАҒЫМДАР БОЛСА...

«Қазпошта» АҚ Алматы почтамтына: 8 777 078 53 48, 8 747 204 19 70 телефоны арқылы сағат 9.00-ден 18.00-ге дейін хабарласыңыз

Almaty AQSHAMY

Республикаға таралатын қоғамдық-саяси қалалық басылым.

Меншік иесі:
«Alataý Aqparat» ЖШС.
E-mail:
alatauaqparat@gmail.com
Мекенжайымыз:
Индекс: 050022.
Шевченко көшесі, 106 А.

Газет аптасына 2 рет, сейсенбі және жұма күндері шығарылады.
Нөмірдің таралымы – 13 260 дана (жұма)

Кезекші редактор –
Гүлжанат СЕМБАЕВА

Газет "Қазақстан Республикасы Мәдениет және ақпарат министрлігінің Ақпарат комитеті" республикалық мемлекеттік мекемесінде тіркелген.
Тіркеу туралы № KZ17VPY00085956 куәлігі 19.01.2024 жылы берілген.

Газет «Almaty aqshamy»-ның компьютер орталығында теріліп, беттелді.
Суреттердің сапасына редакция жауапты.
Жарнама мәтініне жарнама беруші жауап береді.
Автордың мақалалары редакция көзқарасын білдірмейді.
Газет «Алматы-болашақ» АҚ-да басылды. 050026, Алматы қаласы, Мұқанов көшесі, 223 В.
Тел.: 8 (727) 378-40-08, 378-42-00
Офсеттік басылым, көлемі 2 баспа табақ.

«Almaty aqshamy» газеті «AIR ASTANA» әуе компаниясының бизнес-класс бортында және «Жолаушылар тасымалы» АҚ пойыздарындағы жолаушыларға қолжетімді.

АДАМНЫҢ БӘРІ БАҚЫТҚА ЛАЙЫҚ

Гендерлік зорлық-зомбылыққа қарсы акция жұмысы қорытындыланды

Алматының Наурызбай ауданындағы Оқушылардың инновациялық шығармашылық орталығында «Гендерлік зорлық-зомбылыққа қарсы 16 күн белсенді іс-қимыл» науқанын қорытындылаған конференция өтті.

Нұржамал ӘЛІШ

Білім басқармасының Психологиялық қолдау орталығы (ПҚО) ұйымдастырған конференцияның мақсаты – атқарылған жұмыстың қорытындысын шығару, қоғам назарын отбасылық-тұрмыстық зорлық-зомбылықтың алдын алу мәселесіне аудару және кез келген агрессияға төзуге болмайтын ұстанымды көрсету.

Конференцияда 16 күн ішінде атқарылған іс-шаралар топтастырылған бейнеролик көрсетілді. Ол – тек 16 күннің нәтижесі емес, жыл бойы жасалған еңбектің көрінісі. Әр іс-шара – бір адамның өмірін өзгерте алатын қадам дейді мамандар.

Атқарылған жұмыс пен профилактикалық іс-шаралар туралы Алматы қаласы әкімі жанындағы Әйелдер істері және отбасы-демографиялық саясат жөніндегі комиссия хатшысы-бас инспектор Амангүл Алжикеева баяндама жасады. Ал Полиция департаментінің Қоғамдық қауіпсіздік басқармасы бастығының орынбасары Айтан Елеусізов әріптестерін бұдан әрі де бірігіп, қоянқолтық әрекет етуге, әсіресе, жасөспірімдермен жұмысты күшейтуге шақырды.

«Статистикаға сүйенер болсам, жыл басынан бері қалада қылмысқа ұрынған екі жүз алпыс оқушы тіркелді. Олардың біреуі – кісі өлтіру, жетпіс екісі – тонау, төрт оқиға – қарақшылық және үшеуі бопсалау әрекеті бойынша. Суицидке баратын жасөспірімдер қатары да аз емес. Бұл көрсеткіштер, әрине, қуанатын жағдай емес. Бізге бұл қағаз бетіндегі жай ғана сан болып көрінуі мүмкін.

(Сурет автор).

Ал шын мәнінде әр көрсеткіштің артында бала тағдыры, бір отбасының қасіреті жатыр. Сондықтан мұндай акциялардың он алты күнмен шектелмей, ұдайы көрініс тауып отырғаны оң болары сөзсіз», – деді Айтан Елеусізов.

Құқық қорғау органдарының деректерінше, кейінгі жылдары тұрмыстық зорлық-зомбылық фактілерін жасырмай, құқық қорғау органдарына жүгінетін азаматтардың саны артқан. Бұл қоғамның құқықтық сауаттылығының өскенін көрсетеді. Алайда, сарапшылар әлі де көптеген жағдай тіркеусіз қалатынын, сондықтан ақпараттық жұмысты күшейту қажет екенін айтып отыр.

«Жан-Сая» дағдарыс орталығы директорының орынбасары Татьяна Мидо тұрмыстық зорлық-зомбылықтың құрбаны болып, барар жері, басар тауы қалмаған әйел-аналарды құшағындағы, жетегіндегі балаларымен паналатып, жөн, жол сілтеп жүрген орталықтың жұмысы туралы баяндап берді.

«Жан-Сая» 52 орынға шақталған. Бізге арқа сүйеп келген жандар жарты жылға дейін тұра алады. Биылғы он бір айда біздің орталықтың қызметін 445 адам алды, олардың 150-і – әйел, 295-і – бала. 1001 адам психологтің алдынан өтті, кеңесін алды. 53 әйелге жұмыс табуына қолдау көрсеттік. Ал 67 отбасы татуласып, қайта қосылды», – дейді Татьяно Мидо.

Осы орталықтың заңгері Гүлшара Сапарова құқықтық алгоритмдер және заңның қазіргі қорғаныс механизмдері туралы сөз қозғады. Ал «Otbasy academy» психологы Ержан Мырзабаев «Тұрмыстық зорлық-зомбылықтың балаға әсері» туралы әңгіме өрбітті.

«Бала үйде болып жатқан жанжал туралы дауыстап айтпайды, үнсіз қалады. Сондықтан біз ол ештеңе білмейді деп ойлаймыз. Ал шын мәнінде, тереңіне үңіліп қарап болсақ, ондай отбасындағы кез келген баланың жаны жаралы», – дейді психолог Ержан Мырзабаев.

Конференция жұмысына балалар да белсене қатысып, дәлірек айтсақ, Алматы лингвистикалық колледжінің театр үйірмесіне қатысатын студенттері жасөспірімдер арасындағы буллингтің алдын алу, қауіпсіз интернет, отбасындағы карым-қатынас мәдениеті секілді тақырыптарды қаузайтын әсерлі қойылымдар қойды. Отбасы құндылығын дәріптейтін суреттер көрмесі де көпшілікті ойға жетелегені анық.

Алқалы жиын қолданыстағы заңнамадағы, әлеуметтік қызметтер жүйесіндегі, жәбірленушілерді қорғау және қолдау саласындағы, сонымен қатар онлайн және офлайн ортада гендерлік зорлық-зомбылықтың жаңа түрлері мен көріністерін, дағдарыс орталықтары мен ҮЕҰ-ның, мемлекеттік қызметтердің рөліне қатысты мәселелерді талқылауға арналған диалог алаңына айналды.

Жалпы, «Гендерлік зорлық-зомбылыққа қарсы 16 күн белсенді іс-қимыл» кампаниясы – БҰҰ-ның бастамасымен жыл сайын 25 қараша мен 10 желтоқсан аралығында ұйымдастырылатын жаһандық науқан. Бұл – тек ақпараттық акция ғана емес, қоғамды тәрбиелеу мен бақылауды күшейтуге бағытталған маңызды бастама.

Мамандардың айтуынша, зорлық-зомбылық – бұл тек физикалық күш қолдану емес. Психологиялық қысым, экономикалық шектеу, құқықты таптау, кемсіту, бала мен әйелге көрсетілетін моральдық қысым да зорлыққа жатады. Сондықтан акция қоғам мүшелерін тек қылмыстың алдын алуға ғана емес, кез келген құқық бұзушылыққа бей-жай қарамауға, бір-біріне қолдау көрсетуге шақырады.

«АҚШАМНЫҢ» АНЫҚТАМАСЫ

«БҰРЫН» және «КЕЙІН»

«Гендерлік зорлық-зомбылықтың барлық түріне қарсы 16 күн белсенді іс-қимыл» халықаралық акциясы аясында:

- **Алматының «Жан-Сая» дағдарыс орталығы өмірлік қиын жағдайды бастан өткерген әйелдердің ішкі ресурс пен күшін қайта қалпына келтіруге бағытталған «Өзіңе оралу» атты семинар-тренинг өткізді.**
- **Белсенді ұзақ өмір сүру орталығында «Нәзіктік пен еркіндік» атты сән апталығы ұйымдастырылды.**
- **ҚазҰУ мен «Жан-Сая» бірлесіп, көп сөз бола бермейтін, бірақ ең қауіпті психологиялық және цифрлық қудалау түрлерінің бірі – сталкинг мәселесін талқылады.**
- **Ал «Өзіңе оралу» фотокөрмесі – травмадан өткен әйелдердің ішкі қайта түлеуін көрсететін фотожоба. «Бұрын» және «кейін» түсірілген суреттер – қорқыныштан жарыққа, әлсіздіктен ішкі күшке апаратын шынайы жол.**

Суреттерді түсірген Қайрат ҚОНЫСБАЕВ.